

Nuorten ajatuksia työelämästä

Raportti nuorten kuulemisesta työelämästrategian tueksi

TYÖELÄMÄ-
FOORUMI
SUOMI
2024

parempi
työ
elämä!

Euroopan unionin
osarahoittama

Johdanto

Tämä raportti esittelee Työelämäfoorumi 2024 -tapahtumaan liittyvän nuorten kuulemisen tuloksia. Kuulemisessa kartoitettiin nuorten näkemyksiä, toiveita ja huolia liittyen työelämään. Ne toteutettiin työpajoissa pääasiassa digitaalisen Seppo-pelin avulla, joka mahdollisti pelillistetyn kyselytavan hyödyntämisen. Pelin kautta nuoret pääsivät osallistumaan ja jakamaan mielipiteitään hausalla ja motivoivalla tavalla niin ryhmissä kuin yksilöinäkin.

Työpajan aikana nuoret ovat pohtineet kysymyksiä sekä yhdessä pienryhmän kanssa että suhteessa omaan henkilökohtaiseen tilanteeseensa. Muutamassa työpajassa nuorten ajatuksia käytiin läpi pienryhmäkeskustelun muodossa, jolloin työpajan vetäjä kirjasi nuorten ajatuksia ylös. Fyysisten ja virtuaalisten työpajojen lisäksi nuoria on kuultu myös kahdella verkkoalustalla: oikeusministeriön ylläpitämällä Digiraati-keskustelualustalla sekä Tampereen kaupungin digitaalisessa nuorisotilassa Discordissa.

Kuulemisessa tavoitettiin noin 400 nuorta, joista 369 osallistui digitaaliseen kuulemiseen. Seppo-alustalle kertyneet vastaukset muodostavat näin ollen merkittävimmän osan aineistosta; yksittäisiä vastauksia tuli pelin kautta yhteensä lähes 5000 kappaletta. Osallistuneita ryhmiä oli 23: mukana oli muun muassa 6 toisen asteen oppilaitosta, 4 korkeakoulua sekä useita järjestötoimijoita. Kuulemisissa tavoitettiin siis monipuolinen joukko nuoria elämäntilanteissa; nuoria, jotka ovat jo työelämässä, opiskelevat joko 2. tai 3. asteella ja toisaalta myös niitä nuoria, jotka ovat osittain tai kokonaan työelämän ulkopuolella.

Tämän kautta muodostuu laajempi kuva siitä moninaisesta joukosta nuoria, jotka ovat mukana tekemässä tulevaisuuden työelämää. Vaikka kaikkia nuorten vastauksia ei voidakaan sisällyttää yhteen raporttiin, osallistumisella työelämä-työpajoihin oli jo sinänsä itsetarkoitus; työelämään liittyvien mielipiteiden esittäminen herätti nuorissa monia ajankohtaisia pohdintoja ja oli toivottavasti hyvä vaikuttamisen kokemus sekä lisäsi nuorten osallisuuden kokemusta.

Pelityöpajojen ja verkkokeskustelujen avulla saatiin kerättyä monipuolisia näkökulmia ja kokemuksia työelämästä. Nuorten vastaukset osoittivat, että työelämä on heille aiheena tärkeä ja siihen liittyy paljon toiveita ja unelmia. Raportissa tarkastellaan keskeisiä teemoja, kuten työn saavutettavuus, työn ja opiskelun yhteensovittaminen, työn merkityksellisyys ja arvojen mukainen työ, sekä työelämän joustavuus ja mielenterveyden tukeminen. Nuorten näkemyksissä korostuivat myös uraan liittyvät haaveet, kuten halu työskennellä ihmisläheisissä ammateissa, yrittäjyys sekä itsensä kehittäminen.

Tämä raportti tarjoaa kattavan katsauksen nuorten työelämäunelmiin, haasteisiin ja toisaalta mahdollisiin ratkaisuihin. Kuulemistryöpajoissa kerätty aineisto antaa tietoa siitä, kuinka nuoret kokevat työelämän nykytilan ja mitä muutoksia he toivoisivat siihen tulevaisuudessa. Raportti ei pyri olemaan kattava eikä määriä esitetä tarkasti työn laadullisen luonteen vuoksi. Nuoret pohtivat työelämää omin sanoin, eikä esimerkiksi monivalintakysymyksiä käytetty.

Aineiston käsittelyssä ja raportin rungon luomisessa on käytetty apuna ChatGPT-tekoälyä. Raportti tiivistää nuorten näkökulmat viiteen teemaan, ja lisäksi on tehty muita yhteenve-toja nuorten kuulemisista sekä listattu ja ryhmitelty nuorten suoria lainauksia, jotta nuorten ääni sellaisenaan tulisi kuulluksi. Yhteenve-to on muodostettu viiden teeman ympärille; teemoja hyödynnetään keskustelujen pohjana marras-kuun Työelämäfoorumi 2024 -tilaisuudessa, joka osaltaan pohjustaa työelämän kehittämi-sen strategiatyötä.

Fyysisiin ja virtuaalisiin työpajoihin osallistuneet ryhmät:

Ammattiopisto Luovi Rovaniemi
Business College Helsinki & EY
Centria AMK
Digiraati
Eezy Oy, NUOTTI-valmennus
Erilaisten oppijoiden liitto
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Humak, Osallisix-ryhmätoiminta
Invalidiliitto ry
Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jamk
Jyväskylän kristillinen opisto, JKO
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, Kpedu
Kiipulan ammattiopisto
Konepajan lukio
Lapin yliopisto, muotoilun koulutusohjelma
Mahdollisuus lapselle ry
Metropolia Ammattikorkeakoulu, Polku monimuotoiseen työelämään -hanke
Nuorkauppakamari, JCI
Nuorten kuntatyöntekijöiden verkosto, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Nuorten Tampereen Discord
Poikien Talo, Helsinki
Savon ammattiopisto
Savonia-ammattikorkeakoulu, GameON-hanke
Shed-musiikkiteatterihanke
Silta-Valmennusyhdistys ry, Mielihyvin duunissa -hanke
Suomen CP-liitto
Suomen Romaniyhdistys ry
Valo-Valmennusyhdistys ry, Mielihyvin duunissa -hanke
Vamlas - Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr

Sisältö

Johdanto	2
Tiivistelmä: Nuorten vastauksista nousseet teemat	5
Yleiskatsaus nuorten vastauksiin – toiveena inhimillinen työelämä.....	7
Työelämän murros	8
Toiveiden polarisoituminen.....	9
Varhainen työkokemus.....	10
Ohjauksen tarve.....	11
Sosiaalisen median vaikutus	12
Työelämätaidot	13
Työelämähuolet	15
Aineiston läpikäynti perustuen teemoihin	16
TEEMA 1: Työn saavutettavuus monenlaisille nuorille – Miten pääsen alkuun?.....	17
TEEMA 2: Toimeentulon rakentuminen – Miten tulen taloudellisesti toimeen?.....	20
TEEMA 3: Arvojen ja vahvuuksien mukainen työ – Kuinka motivoidun työstä?	23
TEEMA 4: Hyvä työpaikka – Millainen on unelmien työpaikka?	26
TEEMA 5: Arjen tasapaino – Miten elän hyvää elämää?	30
Lähteet.....	33
Yhteystiedot	33
Liite: Suoria lainauksia nuorten kuulemisesta	34

Tiivistelmä: Nuorten vastauksista nousseet teemat

Nuorten vastaukset tiivistettiin viiteen osakokoonaisuuteen, teemaan, joiden kautta voi lähteä etsimään ratkaisuja tulevaisuuden työelämään niin Työelämäfoorumi 2024 -tilaisuudessa kuin työelämän kehittämisstrategiatyössä ja muissa työelämän kehittämisen toiminnoissa. Työelämään liittyen myös mm. koulutusta, ohjausta ja nuorisotyötä tulee kehittää samoilla tavoitteilla, ja tähänkin kehittämistyöhön nuorten kuulemisen tuloksia kannattaa hyödyntää.

Nuorten matka kohti työelämää tulee nähdä polkuna, jossa kodin tuella ja siellä vallitsevilla työelämäasenteilla evästetään nuori kohti työelämää, koulussa ja opinnoissa luodaan parhaassa tapauksessa luottavainen ja tiedostava pohja työelämälle, ja erilaisissa harjoitteluissa sekä lyhyissä työsuhteissa vahvistetaan näkemys omista toiveista, vahvuuksista ja realiteeteista. Nuoren kannalta koko jatkumon on oltava riittävän eheä, jotta työelämään pääsee ilman suuria kipuja ja siellä voi viihtyä sekä kehittyä. Tunnistetut viisi teemaa olivat:

TEEMA 1: Työn saavutettavuus monenlaisille nuorille – Miten pääsen alkuun?

TEEMA 2: Toimeentulon rakentuminen – Miten tulen taloudellisesti toimeen?

TEEMA 3: Arvojen ja vahvuuksien mukainen työ – Kuinka motivoidun työstä?

TEEMA 4: Hyvä työpaikka – Millainen on unelmien työpaikka?

TEEMA 5: Arjen tasapaino – Miten elän hyvää elämää?

Jokaisen teeman alle tunnistettiin neljä näkökulmaa, jotka pilkkovat teeman pienempiin ratkaisukokonaisuuksiin. Näitä näkökulmia voi hyödyntää työelämän konkreettisessa kehittämistyössä.

TEEMA 1: Työn saavutettavuus monenlaisille nuorille – Miten pääsen alkuun?

- Työelämään monenlaisella kokemuksella
- Erilaisia vaihtoehtoja eri elämäntilanteisiin
- Monikulttuurisuus ja vieraskielisyys työelämässä
- Vammaisten, erityistarpeiden ja osatyökykyisten huomioiminen

TEEMA 2: Toimeentulon rakentuminen – Miten tulen taloudellisesti toimeen?

- Nuorille riittävä toimeentulo ja mahdollisuus menestyä
- Opiskelun ja työn yhdistäminen henkisesti ja taloudellisesti kestävästi
- Tukien ja tulojen ristiriidattomuus
- Oppimisella ja kehittyemisellä tulevaisuuden turvaaminen

TEEMA 3: Arvojen ja vahvuuksien mukainen työ – Kuinka motivoidun työstä?

- Opintoja vastaava työ
- Merkityksellinen ja arvojen mukainen työ
- Luovuus ja itsensä toteuttaminen työelämässä
- Itsenäisyyden ja yrittäjyyden mahdollistaminen

TEEMA 4: Hyvä työpaikka – Millainen on unelmien työpaikka?

- Ohjaus ja työnhakuprosessin sujuvoittaminen
- Hyvä työilmapiiri, johtaminen ja palkka
- Työkavereiden merkitys
- Monenlaisten nuorten ymmärtäminen

TEEMA 5: Arjen tasapaino – Miten elän hyvää elämää?

- Stressin ja paineiden määrä inhimillinen
- Mielen hyvinvoinnin tukeminen
- Työn ja vapaa-ajan tasapaino
- Työelämän joustavuus ja omaan työhön vaikuttaminen

Yleiskatsaus nuorten vastauksiin – toiveena inhimillinen työelämä

Nuorten vastauksista nousee esiin toive inhimillisestä työelämästä:

- työ vastaisi opintoja ja muita omia tavoitteita,
- työllä tulisi toimeen ja työssä voisi kehittyä,
- työn kuormittavuus olisi inhimillisellä tasolla ja kunkin nuoren omaan tilanteeseen sopivaa,
- johtaminen olisi oikeudenmukaista ja työpaikalla vallitsisi hyvä ilmapiiri,
- jokainen tulisi hyväksytyksi omana itsenään,
- työ joustaisi arjessa ja itsensä toteuttamiselle olisi sijaa.

”

Työstä on saatava tarpeeksi palkkaa, työtä jaksaa tehdä, työn oltava turvallinen, työ ei saa polttaa loppuun.

Työelämän murros

Yrittäminen tai yrittäjämäinen lähestymistapa työelämään kiinnostaa, sillä nuoret haluavat vaikuttaa työolosuhteisiinsa sekä työn ja vapaa-ajan suhteeseen. Myös menestyminen kiinnostaa monia, joskin samaan aikaan moni kokee toivottomuutta. Työelämäodotukset jakavat nuoret tässä kuulemisessa samaan tapaan kuin NYT:n selvityksessä (NYT, Nuorten tulevaisuusraportti 2024), jossa noin puolet nuorista kertovat odottavansa työelämää innolla – vastaava luku vuonna 2018 oli yli 80 %.

Nuoret toivat esille myös työelämän murrosta nykyaikaisessa digitalisoituneessa maailmassa, jossa lyhyempi työviikko ja lyhyemmät työpäivät voisivat toimia. Oravanpyörää ja loppuelämän kestäväää yhdeksästä viiteen työtä pohdittiin kriittisesti; sen sijaan vaihtelevat työtehtävät, työssä kehittyminen sekä oman tilanteen sekä yksilöllisten tarpeiden ja voimavarojen huomiointi nähtiin tärkeiksi. Nuorten vastauksissa näkyy selvästi, miten osa nuorista pelkää työn kuormittavuutta jo etukäteen – NYT:n tutkimuksessa pelko on kasvanut vuoden 2018 25%:sta vuoden 2024 noin 45%:iin.

Nuorten vastaukset antavat ajattelemisen aihetta työelämävaikuttajille, sillä ne ovat osittain ristiriidassa jatkuvan tehostamisen periaatteiden kanssa. Myös trendaava ajatus (KPMG:n CEO Outlook -raportti 2024), että työpaikoille palattaisiin 100% läsnäoloon, on vastoin monien nuorten odotuksia.

- ” Hyvää ja kannustavaa ilmapiiriä, nykyaikaista johtamista, ja arvoltaan sellaista työpaikalla missä kaikki otetaan huomioon.” *työelämässä oleva nuori*
- ” [Odotan] motivoivaa työtä, joustavuutta, liikkuva työympäristö, työedut ja ei sitoutumista toimistoon.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” Hyvä työilmapiiri ja mukavat työkaverit. Reilut esimiehet/pomot, jotka osaavat ohjata ja auttaa sekä antaa palautetta. Hyvä ja kattava perehdytys. Kohtuullinen ja reilu palkka.” *vammaisnuorten edustaja*
- ” Hyvä worklife balance on aika tärkeitä oppia työelämään muuttaessa että ei burnouttaa ekan vuoden sisällä.” *Ammattiin opiskeleva nuori*

- ” [Huoli, että] joutuisi työskentelemään 9-5 työssä. Koko elämän ajan.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” Työstä pitää saada tarpeeksi palkkaa siten, että perustarpeet tulee täytettyä ja itselle jää ylimääräistä. Työtä pitää jaksaa tehdä ja sen pitää olla turvallista. Työ ei saa kuormittaa ihmistä loppuun. 4 päivän työviikko käyttöön! Enää ei eletä varhaista teollistumisen kautta, josta tämä kirottu 8 tunnin, 6 päivän paska on peräisin.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Nykyajan oletus ihmisen antamisesta kaikkensa työpaikalle ärsyttää. Ei me olla koneita.” *korkeakouluopiskelija*

”

Joustavasti etä/lähityö. Mielenkiintoista ja vaihtelevaa työtä.

Toiveiden polarisoituminen

Nuorten vastauksissa on havaittavissa polariisaatiota; toinen ääripää näkee menestymisen, yrittämisen ja rikastumisen tulevaisuutenaan, kun taas toinen ääripää on jo valmiiksi uupunut tai kärsii muista haasteista peläten jo valmiiksi työelämän kuormittavuutta. Näiden välistä löytyy mitä erilaisempia variaatioita tilanteista, toiveista ja haasteista. Iso osa vastaajista olisi tyytyväisiä, jos saisi tehdä opintojaan vastaavaa työtä, työllä tulisi hyvin toimeen, työssä viihtyisi ja siinä voisi kehittyä sekä työelämässä olisi joustoa.

”

I would like to work as an executive director in an oil company in my home country. Because I have a background in chemical Engineering and there is plenty of money in the field.

” Haluaisin työhön jossa pystyn kehittymään ja kehittämään itseäni. Vapautta ja luottoa ammattitaitoa kohtaan, kuitenkin olisi esihenkilön tukea.”

” Haluan omistaa yrityksen. Olen nähnyt monia yrityksen omistajia somessa ja se on inspiroinut minua.”

” I would like to work as an executive director in an oil company in my home country. Because I have a background in chemical Engineering and there is plenty of money in the field.”

” [Dream job] Cleaning job because it needs to survive in the beginning”

” En keksi mitä haluaisin tehdä elämällä tai mikä on tavoitteeni. Tai jos löydänkin, en etenisi mihinkään”

”

Jos en osaakaan olla töissä, kun en ole ollut ennen töissä. Pelkään miten jaksaisin työtä.

Varhainen työkokemus

Nuorista lähes jokaisella oli jotain aiempaa kokemusta työelämästä esimerkiksi TET-harjoituksista, kesätöistä tai osa-aikaisista töistä. Vastaajien joukossa oli myös sellaisia nuoria, jotka olivat jo täysipäiväisesti työelämässä, he olivat kuitenkin vain pieni osuus vastaajajoukosta. Yleisimmin nuorilla oli kokemusta ravintolan tai kaupan alalta. Työkokemusta nuoret ovat hankkineet mm. marketeissa, pikaruokaravintoloissa, lapsenvahtina, kotiapulaisena, hoivapalveluissa, vapaaehtoistöissä, kerhoissa, mallina, kevytyrittäjänä, korjaamolla, opettajana, elokuva-alalla jne. Joillain nuorista työkokemusta oli kertynyt jo useasta työpaikasta.

Suurella enemmistöllä oli joko pelkästään hyviä kokemuksia tai sekä hyviä että huonoja kokemuksia työelämästä. Vain hyvin pienellä osalla nuorista kokemukset olivat yksinomaan negatiivisia. Vain huonoja kokemuksia oli erityisesti valmentavaan työpajatoimintaan osallistuvilla sekä vähemmistöryhmään kuuluvilla nuorilla. Huonoiksi puoliksi aiemmissa töissään nuoret mainitsivat esimerkiksi kiireen ja stressin ja toisaalta tylsät työtehtävät.

Nuoret kuitenkin vaikuttavat arvostavan myös huonoja työkokemuksia; nuorten mukaan monenlaisten töiden kokeileminen auttaa löytämään oman suunnan työelämässä ja pärjäämään vaikeissakin tilanteissa.

Näin nuoret kuvailivat aiempia työpaikkojaan ja sitä millaista näissä paikoissa on ollut työskennellä:

- ” Olen työskennellyt Hesburgerissa kaksi vuotta, mikä on antanut minulle arvokasta kokemusta asiakaspalvelusta ja tiimityöskentelystä. Tämä kokemus on kehittänyt taitojani ja valmistanut minua kohtaamaan erilaisia työtilanteita tehokkaasti ja positiivisella asenteella.” ammattiin opiskeleva nuori
- ” Olen ollut koulun keittiössä, lapsenvahtina sekä kotihoidossa. Kaikki ovat olleet mukavia paikkoja, mutta lapsenvahtina oleminen oli kivointa. Koulun keittiössä työskentely oli hektistä ja uuvuttavaa ja myös kotihoidossa.” lukiolainen

- ” Lyhytaikaiset työt ovat tärkeä mahdollisuus päästä tuntemaan ihmisiä ja ns. heittämään verkot vesille. Omalla kokemuksella näistä on poikunut paljon ammattikorkeakouluopiskelija
- ” Keikkatöitä on yhdistänyt yleensä huonot perehdytykset ja epäreilut työnantajat. Usein lyhyet työsuhteet kuitenkin tarjoavat hyviä oppimiskokemuksia, kunhan niihin lähtee avoimella asenteella. Nykyisessä harjoittelupaikassa viihdyn, koska saan määrittää pitkälle itselleni omat aikataulut ja tehtävän työn sekä työkalut.” työpajatoimintaan osallistuva nuori

Odotan että saan työkokemusta erilaisista työpaikasta.

Ohjauksen tarve

Useat nuorista olivat tyytyväisiä koulussa saamaansa työelämään liittyvään ohjaukseen. He mainitsivat esimerkiksi TET-harjoittelujaksot sekä opinto-ohjauksen hyödyllisinä. Enemmistö kaikista nuorista oli kuitenkin sitä mieltä, että ohjausta tulisi kehittää ja ettei nuoria ohjata tarpeeksi työelämään liittyen.

Nuoret kaipasivat apua erityisesti käytännön kysymyksiin kuten työnhakuun tai verojen maksuun liittyen. Vastauksissa toivottiin myös enemmän konkreettista tietoa eri aloihin ja työmahdollisuuksiin liittyen. Jo työelämässä olevat nuoret kokivat jäävänsä ohjauksen ulkopuolelle.

”

Toivoisin, että apua olisi enemmän. Se voisi olla ihan mistä vaan, mutta joku olisi mukana ohjaamassa alusta loppuun saakka. Nuoret tarvitsee apua alusta loppuun asti.

Näin nuoret vastasivat kysyttäessä, ohjataanko nuoria tarpeeksi tai oikealla tavalla työelämään liittyvissä asioissa:

” Nuoria ohjataan hyvin kesätöihin tai ns. perusduuneihin, mutta korkeakouluissa työelämästä kertominen on huonoa. Monet luovan alan työt ovat piilotyöpaikkoja, jotka vaatisivat verkostoitumista yms. mutta tämmösiä ei opeteta missään.”
korkeakouluopiskelija

” Kun olen jo siirtynyt työelämään, ohjausta ja tukea ei saa tai sitä ei saa tarpeeksi. Tämä on iso haaste nuorena työntekijänä. Ei ole henkilöitä tai organisaatioita, joilta tukea saisi.”
työelämässä oleva nuori

”

En tiedä miten Suomessa, mutta Ukrainassa tilanne on erittäin huono, kouluissa ei lainkaan opeteta työelämästä.

Sosiaalisen median vaikutus

Koulun, ohjauspalvelujen ja oman lähipiiriin ohella nuoret saavat luonnollisesti tietoa työelämästä sosiaalisen median kautta. Mielenkiintoista on, että kokemukset somen vaikutuksesta mielikuviin vaihtelevat paljon. Osa nuorista oli sitä mieltä, ettei somella ole lainkaan vaikutusta heidän mielikuviinsa, osa taas kertoi saavansa monipuolisesti tietoa eri ammasteista sosiaalisen median kautta; sosiaalinen media toimii heille inspiraation lähteenä ja jopa oma toiveammatti on saattanut löytyä somen kautta.

Samaan aikaan moni nuorista nosti esiin, että työelämä näyttää liian helpolta tai silloittelulta sosiaalisessa mediassa; työstä tuodaan heidän mukaansa esille vain hyvät puolet. Toisaalta jotkut nuoret kertoivat, että heille oli muodostunut kuva työelämän raskaudesta sosiaalisen median perusteella. Tämä tuntuu viittaavan sosiaalisen median kuplien eriytymiseen; nuorten eteen voi tulla kohdennettuna hyvinkin erilaista sisältöä. Perinteisestä mediasta ei kysytty erikseen, mutta muutamat nuoret olivat maininneet sen vastauksissaan; perinteisen median nähtiin pääasiassa vaikuttaneen negatiivisesti kuvaan työelämästä.

Näin eri tavoin nuoret vastasivat kysyttäessä sitä, miten sosiaalinen media vaikuttaa heidän mielikuviinsa työelämästä:

- ” Somen kautta saa ideoita. Some varsinkin kannustaa yrittäjyyteen! Sieltä saa ideoita ja madaltaa kynnystä oman yrityksen perustamisesta.” *työelämässä oleva nuori*
- ” Haluaisin itse poliisiksi, koska se ammatti on mielenkiintoinen ja monipuolinen. Oon seurannut poliisien someja ja työnkuva näyttää monipuoliselta sekä suht positiiviselta.” *lukiolainen*
- ” Some voi innostaa, mutta omalla kohdalla ehkä enemmän lannistaa. Itse ainakin nään enemmän menestystarinoita, kun toinen on aloittanut työt todella aikaisin ja on jo 20v todella menestynyt. Tulee fiilis, että on jo pahasti jälkijunassa, eikä itsellä ole enää samoja mahdollisuuksia. Huoli kokemuksen ja yhteyksien puutteesta.” *korkeakouluopiskelija*
- ” Somesta näkee tosi pintapuolisesti erilaisista töistä ja se ei ole koko totuus.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Somessa tuntuu tulevan ääripäitä vastaan kun puhutaan työelämästä. Puhutaan paljon työn kuormittavuudesta ja ehkä turhan paljon siitä, mikä on pielessä.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Haluaisin merkityksellisen työn julkisessa organisaatiossa, jossa saa tehdä yhteiskunnallista vaikuttamista. Erikseen julkiset hankinnat kiinnostavat erityisesti, sillä näen sen tärkeänä osana taloutta.”
- ” Media vaikuttaa sinälleen negatiivisesti, kun se saa ajatuksen että pitäisi olla jo menestynyt nuorena vaikka sitä harva on.” *nuorten verkoston nuori*

Työelämätaidot

Nuorten uratoiveissa tuli esille, että moni haluaisi tehdä työtä, joka olisi omien kiinnostusten tai vahvuuksien mukaista. Monet nuoret esimerkiksi toivoivat, että voisivat tulevaisuudessa työskennellä harrastuksiensa vaikkapa teatterin tai urheilun parissa. Seuraavaksi pohditaan hienoa sitä, millaisia työelämään linkittyviä vahvuuksia nuoret itsessään tunnistivat ja toisaalta mitä vahvuuksia he haluaisivat itsessään kehittää.

Nuorten vastauksissa korostuivat ylivoimaisesti yksinkertaiset ja arkiset taidot; sosiaalisuus, toimittavat luonteenpiirteet sekä työskentelyyn ja sen säätelyyn liittyvät taidot. Alakohtaista substanssi- tai ammattiosaamista tuotiin esille vain yksittäisissä vastauksissa. ”Pehmeiden taitojen” painotusta vastauksissa voi selittää se, että kysymystä omista vahvuuksista pohdittiin yhdessä ryhmässä, jolloin nuorten tuli muotoilla vastaus, joka kuvaisi jokseenkin hyvin kaikkia ryhmän jäseniä. Kuitenkin nämä arkiseksi mielletyt taidot ovat sellaisia, joita tarvitaan lähes jokaisessa työpaikassa sekä opiskelumailmassa

Nuorten työelämätaitoja ja vahvuuksia selvitettiin kaksivaiheisesti. Kysymykset olivat seuraavat: ”1) Mitä sellaisia taitoja teillä on, mistä on hyötyä työelämässä? Mainitkaa vähintään viisi taitoa. 2) Mitä työelämässä tarvittavia taitoja haluaisit kehittää? Miten ja missä haluaisit kehittää näitä taitoja? Kuka sinua voi näissä auttaa ja tukea?” Ensimmäisessä vaiheessa nuoret pohtivat kysymyksiä yhdessä ja toisessa itsekseen, oma henkilökohtaista tilannettaan pohditen.

Kysyttäessä mitä taitoja nuorilla itsellään on jo ennestään, sosiaaliset taidot nousivat aivan kärkeen. Tarkemmin sosiaalisista taidoista mainittiin muun muassa yhteistyötaidot, asiakaspalvelutaidot sekä toisten kuunteleminen. Luonteenpiirteistä eniten mainintoja saivat mm. avoimuus, joustavuus, ystävällisyys. Oman työskentelyyn ja sen säätelyyn liittyen mainittiin usein sinnikkyys, ahkeruus, oma-aloitteisuus, resilienssi sekä ongelman ratkaisukyky. Nämä

ominaisuudet ovat keskeinen osa itsensä johtamista, joka on tärkeää erityisesti itsenäistä työskentelyä vaativissa tehtävissä sekä opiskelussa. Jo työelämässä olevat nuoret mainitsivat konkreettisempia työelämätaitoja ja vaikuttivat refleктоivan vastauksissa kokemuksiaan työelämästä muita nuoria enemmän. Näissä vastauksissa tuli esille esimerkiksi sellaiset asiat kuten kriittinen ajattelu ja paineensietokyky.

Alla muutama esimerkki nuorten ryhmässä yhdessä pohtimista vahvuuksista:

- ” Sosiaaliset taidot, kärsivällisyys, ryhmätyötaidot, kuuntelutaidot ja ystävällisyys.” *lukiolaiset*
- ” 1. Hyvä tunneosaaminen 2. Sosiaaliset taidot 3. Resilienssi, eli taito sopeutua ja kestä stressiä, paineensietokyky 4. Viestintätaidot 5. Itseohjautuvuus” *työelämässä olevat nuoret*
- ” Vuorovaikutustaidot, oma-aloitteisuus, tiedon omaksuminen, kriittinen ajattelu, johtajaosaamista, jatkuva itsensä kehittäminen, esiintyminen.” *työelämässä olevat nuoret*

Kysyttäessä mitä taitoja nuoret haluaisivat kehittää itsessään, hajontaa oli vastauksissa paljon enemmän. Myös nuorten henkilökohtaiset tavoitteet sekä erilaiset elämäntilanteet nousivat paremmin esiin. Kuitenkin myös tässä kohdassa sosiaalisten taidot nousivat yhdeksi suosituimmaksi vastaukseksi. Paljon mainintoja sai myös esiintymistaitojen kehittäminen. Vastauksissa mainittiin usein myös stressin- ja paineen-sietokyky sekä ahkeruus toivottavina ominaisuuksina.

Nuoret kertovat taidoista, joita he itse haluaisivat kehittää sekä keneltä he voisivat tähän saada apua:

”

Keskustelutaidot, toisten huomioon ottaminen, osaa ottaa välillä rennosti, yhteishengen ylläpitäminen ja on oma itsensä ja hyväksytään kaikki omina itsenään.

” Ihmissuhde taidot ovat tärkeitä, niitä voi harjoitella puhumalla ihmisille esim salilla. Tässä voi auttaa muut kaverit.”
vammaisnuorten edustaja

” Paineen sietokyky, myyntityötaidot ja debatointi. Voin kehittää näitä taitoja Nuorkauppakamarissa. Näissä taidoissa voi auttaa omat kontaktit ja verkosto.”
työelämässä oleva nuori

” En ole kovin päättäväinen ihminen, enkä tiedä miten tätä voisi kehittää. Oma-aloitteisuus/ itseluottamus on myös usein hukassa, koska pelkään tekeväni väärin, jos minulla ei ole suoria ohjeita. Psyk. sairaanhoitajani voi ehkä auttaa itseluottamuksen kanssa.”
työpajatoiminnassa mukana oleva nuori

” Excelin käyttöä ja lisää ruotsia. Koulu hoitaa nämä asiat.” *lukiolainen*

”

Tahtoisin olla parempi puhuja ja esiintyjä. Organisoitaitaidot on lähellä nollaa, niitä olisi erittäin hyvä kehittää.

Työelämähuolet

Nuorilta kysyttiin myös heidän huolistaan liittyen työelämään. Nuoret toivat vastauksissaan esille sellaiset työelämän haasteet, kuten työnsaannin vaikeudet, epävarmuuden tunteen ja pelon siitä, etteivät he löydä oman alansa töitä. He korostivat tarvetta paremmin toimivalle työn ja tukien yhteensovittamiselle sekä joustaville työjärjestelyille. Lisäksi nuoret toivat esiin konkreettisia ratkaisuehdotuksia, kuten työelämätaitojen opetuksen lisäämisen kouluissa, mielenterveyden huomioimisen sekä aktiivisen perehdyttämisen työpaikoilla.

On kuitenkin huomattava, että nuorten vastauksissa oli havaittavissa jakautumista; siinä missä monet nuoret suhtautuivat luottavasti työelämään, monella oli huonoja kokemuksia sekä huolia liittyen työelämään. Nämä nuoret epäilivät omaa tulevaisuuttaan ja mahdollisuuksiaan työelämässä. Monilla taustalla oli mielenterveysongelmia esimerkiksi aiempia uupumuksia.

” Pelkään, että en yksinkertaisesti jaksa, henkisesti tai fyysisesti. Ahdistaa myös se, että työntekijöiden työoloja huononnetaan päättäjien tekemillä leikkauksilla, ja se vaan vie halua työelämään siirtymisestä paljon kauemmas. En myöskään tiedä ollenkaan, mikä työ tuntuisi omalta, tai mitä haluaisin tehdä. Mikään ei houkuttele.”
työpajatoiminnassa mukana oleva nuori

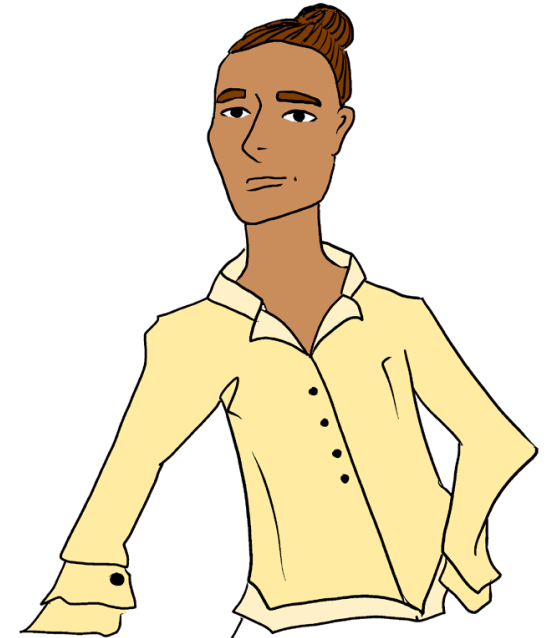
” Että en saa töitä fyysisen kuntoni takia. Autismikirjoon kuuluvana tarvitsen tietynlaisia mukautuksia työhön enkä todennäköisesti koskaan kykene tekemään ”perus täyspäivä työtä”, eli 8 tuntia 5 päivää viikossa. Mulla on myös kroonista kipua joka estää minua tekemästä liian fyysistä työtä.”
työpajatoiminnassa mukana oleva nuori

”

Minulla ei oikeastaan ole muuta kuin huolia. Eniten huolettaa se että virastot painostavat minut töihin jotka rappeuttavat mielenterveyteni lopullisesti.

”

CV miltei tyhjä ja koulutukset puuttuu, tulevaisuus vaikuttaa toivottomalta.

Aineiston läpikäynti perustuen teemoihin

Kuulemisen tulokset on seuraavassa raportoitu mainittujen viiden teeman kautta, jotka toimivat myös pohjana Työelämäfoorumi 2024 -tilaisuudessa käydylle keskustelulle. Jotta nuorten ääni tulisi mahdollisimman hyvin esiin ja laadullinen aineisto pääsisi oikeuteensa, jokaisen alateeman alle on nostettu nuorten sitaatteja liittyen kyseiseen aiheeseen.

”

Odotan innolla rahan saamista. Tärkeitä asioita: raha, perhe, kaverit, koti.

”

My Dream job is working in BMW as a Head Mechanic. As i am a can enthusiastic person I always wanted to work with automobile industries.

TEEMA 1:

Työn saavutettavuus monenlaisille nuorille

– Miten pääsen alkuun?

Tässä teemassa käsitellään nuorten näkemyksiä ja kokemuksia työn saavutettavuudesta monenlaisien nuorten eri elämäntilanteissa. Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä sitä, että työelämään pääsisi kiinni riippumatta millainen oma kokemustausta on, tai terveydentilanne tai esimerkiksi kulttuuri, mistä tulee.

Saavutettavuuden haasteita ja huolia nuorten vastauksista nousi lukuisia: saanko töitä, kun on jokin vamma tai nepsy-piirre, olen osatyökykyinen, en osaa juurikaan suomen kieltä tai minulla on tyhjä CV. Juuri lainkaan ei tullut sellaisia vastauksia, joissa suoraan olisi sanottu, ettei halua töihin – lähes kaikki nuoret taustasta tai tilanteesta riippumatta näkivät itsensä tulevaisuuden työelämässä.

Näkökulmia teemaan:

1. Työelämään monenlaisella kokemuksella
2. Erilaisia vaihtoehtoja eri elämäntilanteisiin
3. Monikulttuurisuus ja vieraskielisyys työelämässä
4. Vammaisten, erityistarpeiden ja osatyökykyisten huomioiminen

”

Good recruitment policy.
Good salary for hard work.
Acceptance such as no
racism and toxicity.

1. Työelämään monenlaisella kokemuksella

Monet nuoret kokevat, että työn saaminen on usein kiinni aiemmasta työkokemuksesta, vaikka heillä olisi hyvä koulutustausta. Nuoret toivovat enemmän mahdollisuuksia riippumatta aiemmasta työkokemuksesta sekä työnantajien vastaantuloa. Valtaosa nuorista on sitä mieltä, että lyhytaikaiset työt ovat hyödyllinen tapa saada ensikosketus työelämään. Nuoret myös arvostavat lyhytaikaisten töiden kautta saamaansa kokemusta ja ovat sitä mieltä, että työt voivat auttaa oman urapolun löytämisessä.

Nuorten vastauksista:

- ” Koen että tosi moni koulu ohjaa nuoret teorian avulla työelämään ilman oikeaa käytännön kokemusta. Mielestäni parhaiten oppii tekemällä eikä teoreettisesti. Työharjoittelujaksot ammattikoulussa ovat tosi hyödyllisiä koska näissä oppii asiat seuraavan kaavan mukaan.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” Ei [ohjata] tarpeeksi koska pitäis antaa enemmän työpaikkoja jossa ei tarvitsisi niin paljon kokemusta. Koska nykyään vaaditaan paljon kokemusta uusiin työpaikkoihin, joten nuorilla on huonot mahdollisuudet saada töitä.” *lukiolainen*

- ” Esimerkiksi kesätyöt on nuorille hyvä keino tutustua siihen mikä voisi olla itselle hyvä ammatti tai työ tulevaisuudessa. Työharjoittelut antaa rutiinia ja opettaa työelämän pelisääntöjä.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Lyhyistä töistä voi löytää ymmärrystä siitä mikä olisi itselle sopiva ammatti. Saa tienata omaa rahaa, saa onnistumisen kokemuksia ja käsityksen siitä millaista se työ oikeasti on. Oppii ottamaan vastuuta omasta rahankäytöstä, työelämän pelisäännöt tulevat tutuiksi.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*

2. Erilaisia vaihtoehtoja eri elämäntilanteisiin

Nuoret korostavat, että työn on oltava saavutettavissa kaikille, myös niille, joilla on terveysongelmia tai muita haasteita, jotka vaikuttavat työkykyyn. He toivovat, että työpaikoilla olisi enemmän joustavuutta ja ymmärrystä erilaisia elämäntilanteita kohtaan. Ne nuoret, jotka tekevät töitä opiskelujen ohella pitävät hyvänä mahdollisuutta tehdä osa-aikaisia töitä tai töitä etänä. Kuitenkin niille nuorille, jotka ovat haa-

voittuvassa asemassa, esimerkiksi kokonaan työelämän ulkopuolella, keikkatyöt edustavat samalla epävarmuutta, nämä nuoret myös kaipaisivat eniten turvaa ja vakautta elämäänsä. Heille tärkeintä on työnantajan ymmärtäväinen suhtautuminen heidän elämäntilannettaan ja haasteita kohtaan ja jossa he pääsevät toteuttamaan omia mielenkiinnon kohteitaan.

Nuorten kommentteja:

- ” Huolettaa todella paljon miten tulen jaksamaan. Alla jo 3 uupumusta. Tuntuu että vaaditaan liikaa ja kokopäivätyö kuulostaa lähes ylitsepääsemättömältä. Pelkään, että en löydä itselle sopivaa työtä, mitä jaksan tehdä seuraavat 40 vuotta.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Haluaisin työhön, joka on omien arvojeni mukaista. Se haastaa minua, mutta ei kuormita. Sen palkka on kohtuullinen elinkustannuksiin nähden.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*

3. Monikulttuurisuus ja vieraskielisyys työelämässä

Nuoret kokevat, että työelämässä on vielä paljon kehitettävää asenteissa ja käytännöissä, jotka liittyvät monikulttuurisuuden hyväksymiseen. Työelämässä tarvitaan enemmän tietoisuutta ja valmiutta kohdata erilaisia kulttuurireja, jotta kaikki nuoret voisivat tuntea itsensä tervetulleiksi ja hyväksytyiksi. Esimerkiksi romanitaukaiset nuoret toivat esille aiempia syrjinnän kokemuksia, joita heillä oli työelämästä. Kansainväliset opiskelijat kertoivat työpajoissa huolistaan liittyen työmahdollisuuksiin Suomessa. He toivoivat muun muassa lisää suomen kielen kursseja sekä englanninkielisiä työpaikkoja.

Nuorten kommentteja:

- ” Ei päässyt kassalle töihin, koska on romani. Piti näyttää kykenevänsä paljon enempään kuin valtaväestön. Aina joutui todistelemaan muille, että minusta on työntekoon. Joutui syntipukiksi, jos piirakat paloi tai jotain oli hukassa.” *kulttuuriseen vähemmistöön kuuluva nuori*
- ” Better English and Finnish language education for immigrants.” *ammattikorkeakouluopiskelija*

” More recruitment events. Opportunities to international students from different countries. Helpline or virtual website for more information needed. Providing job opportunities to English speaking.” *ammattikorkeakouluopiskelija*

” Antakaa muillekin tilaisuus, joilla ei ole vaikka esim. aikaisempaa kokemusta. Tuokaa esille muitakin kuin vain myyjä, ohjaaja, hoitaja jne.” *kulttuuriseen vähemmistöön kuuluva nuori*

” [-] Mun suomi ei riitä, ja se jännittävä.” *ammattiin opiskeleva nuori*

4. Vammaisten, erityistarpeiden ja osatyökykyisten huomioiminen

Nuoret kokevat, että työelämä ei aina huomioi riittävästi vammaisten ja osatyökykyisten tarpeita. Tämä johtaa siihen, että moni nuori jää työelämän ulkopuolelle, vaikka heillä olisi halua ja kykyä työskennellä. Työelämän tulee olla saavutettavissa kaikille, ja tämä vaatii työnantajilta aktiivista otetta ja valmiutta muokata työtehtäviä ja -ympäristöjä erilaisiin tarpeisiin sopiviksi.

Nuorten kommentteja:

- ” Haluaisin työskennellä rauhallisessa ympäristössä, jossa ei olisi liikaa aistiärsykeitä. Esimerkiksi pieni kirjakauppa, tai kirjasto.” *työpajatoiminnassa mukana oleva nuori*
- ” Mahdollistakaa opiskelu ja työnteko myös niille jotka ovat huonossa asemassa ja saa väheksymistä esim sairauden tai vamman takia. Tehkää opiskelusta ja työn hakemisesta tasa-arvoisempi KAIKILLE mutta samalla ottaen huomioon yksilöllisyys” *nuori verkkokeskustelussa*
- ” Hyvä työnantaja kuuntelee työntekijäänsä. Ottaa huomioon jokaisen tarpeet sekä pyrkii mahdollisuuksien mukaan muokkaamaan työnkuvaa jokaiselle sopivaksi. Hyvä työnantaja on myös hyvä ihmistuntija ja johtaa ihmislähtöisesti.” *työpajatoiminnassa mukana oleva nuori*

TEEMA 2:

Toimeentulon rakentuminen

– Miten tulen taloudellisesti toimeen?

Tässä teemassa pohditaan nuorten näkemyksiä ja kokemuksia liittyen työn, opiskelun, tulojen ja tukien yhteensovittamiseen. Taustalla on huoli, että esimerkiksi työn ja opintojen yhteensovittaminen on raskasta, ja esimerkiksi tukea saavan henkilön voi olla vaikeaa ellei mahdollonta ottaa työtä ja saada tuloja menettämättä tukiaan. Yrityksen perustamisessa on riskejä mahdollisten tukien menetyksen muodossa. Yhteinen toive nuorilla oli saada riittävästi palkkaa elämiseen tai mieluummin enemmänkin, ja myös menestymisen pitäisi olla mahdollista riippumatta siitä, kuka tai millainen on.

Näkökulmia teemaan:

1. Nuorille riittävä toimeentulo ja mahdollisuus menestyä
2. Opiskelun ja työn yhdistäminen henkisesti ja taloudellisesti kestävästi
3. Tukien ja tulojen ristiriidattomuus
4. Oppimisella ja kehittämisellä tulevaisuuden turvaaminen

”

Odotan hienoja työelämän hetkiä, uuden oppimista ja palkkaa. Omien vahvuuksien hyödyntämistä. Vastuuta. Kiirettä. Vieläkö jotain.

1. Nuorille riittävä toimeentulo ja mahdollisuus menestyä

Elämiseen riittävä palkka nousi yhdeksi keskeiseksi asiaksi, jonka nuoret nostivat esiin kysyttäessä mitä toiveita heillä on tulevan työpaikan suhteen. Monessa vastauksessa nousi esille myös riittävää parempi, hyvä palkka. Monet nuoret kuitenkin kokevat toimeentulon haasteelliseksi vaikean elämäntilanteen tai opiskeluiden takia. Nuorten mukaan lyhytaikaiset työt, kuten keikka- ja kesätyöt, tarjoavat tilapäistä helpotusta, mutta eivät takaa pitkäaikaista taloudellista turvaa.

Palkka ja sen riittävyys perustarpeiden kattamiseen nousee usein esiin. Nuoret kokevat, että heidän tulisi saada riittävästi tuloja, jotta he pystyvät keskittymään opiskeluun ilman jatkuvaa huolta taloudellisesta tilanteesta. Tämä mahdollistaisi myös paremman tasapainon työn ja opiskelun välillä. Huoli toimeentulosta tuli esiin erityisesti työpajatoiminnassa mukana olevien nuorten vastauksissa.

Nuorten kommentteja:

- ” Palkkataso jolla voi elättää itsensä. Työnsaanti, että jos oman alan töitä ei ole tarjolla tai niitä on vaikea löytää.”
korkeakouluopiskelija

- ” Lyhytaikainen työ sopii joillekin ja toisille ei. Riippuu hyvin paljon elämäntilanteesta. Sopii esim. opiskelijoille. Toisaalta ei kerry lomapäiviä ja lyhytaikaiset työt aiheuttavat taloudellista turvattomuutta.”
työpajatoimintaan osallistuva nuori

- ” [Odotan] että saa rakentaa oman menestyvä yrityksen ja tulevaisuuden eläköityä 40v.”
lukiolainen

2. Opiskelun, työn ja perheen yhdistäminen

Nuorten mielestä opiskelun ja työn yhdistäminen on usein henkisesti ja fyysisesti raskasta. He toivovat enemmän joustavuutta työpaikoilta ja tukijärjestelmiltä, jotta he voivat yhdistää työn ja opiskelun ilman liiallista kuormitusta. Nuoret arvostavat lyhytaikaisia ja osa-aikaisia työmahdollisuuksia, jotka mahdollistavat opiskelun jatkamisen. Kuitenkin he kokevat, että tällaiset työt eivät aina tarjoa riittävästi taloudellista turvaa tai mahdollisuutta edetä uralla. Nuorten joukossa on myös perheellisiä tai perheen perustamisesta haaveilevia; he toivoivat työntantajalta joustoa erityisesti työaikojen suhteen, jotta työ- ja perhe-elämän yhteen sovittaminen olisi mahdollista.

Nuorten kommentteja:

- ” 1. Palkka, on realistista odottaa, että työ elättää tekijäänsä 2. Työn ja perheen/vapaa-ajan yhteensovittaminen 3. Kehittyminen ja eteneminen työssä 4. Omaan työhönsä vaikuttaminen ” *jo työelämässä olevat nuoret*
- ” Pelottaa että joudun kierteeseen, missä vedän kasista kuuteen ja lapset kotona.”
lukiolainen
- ” Miten aika riittää sekä omaan perhe elämään että lapsille ja aikuisille töissä.”
ammattiin opiskeleva nuori

3. Tukien ja tulojen ristiriidattomuus

Tukijärjestelmät, kuten opintotuki ja asumistuki, koetaan usein monimutkaisina ja ristiriitaisina. Nuoret kertovat, että he pelkäävät menettävänsä etuuksiaan, jos he ottavat vastaan työpaikan, vaikka he tarvitsisivat lisätuloja. He toivovat, että tukijärjestelmät olisivat joustavampia ja paremmin yhteensovitettavissa pienten työtulojen kanssa, jotta he voisivat työskennellä osa-aikaisesti menettämättä etuuksiaan. Nuorilla on myös epätietoisuutta tulojen vaikutuksesta etuuksiin.

Nuorten kommentteja:

- ” Mietin myös, että voiko toi [tulot Youtube-videoista] myös niinku... canceloida mun kuntoutustuen, kun eikös kuntoutustuella (ja muutenkin Kelan tuilla) ollu sellainen, että jos tienaat X määrän liikaa, niin sit tuet otetaan pois.” *nuori verkkokeskustelussa*

4. Oppimisella ja kehittymisellä tulevaisuuden turvaaminen

Nuoret toivovat, että työpaikat tarjoaisivat mahdollisuuksia oppia ja kehittyä, jotta he voivat löytää itselleen merkityksellisen työn ja rakentaa urapolkua ja sitä kautta taloudellisesti kestävää tulevaisuutta. Nuoret toivat esille laajan kattauksen unelma-ammatteja metsureista lentoemäntiin ja poliiseista pankkiireihin. Vastaukset olivat pääosin melko perinteisiä, ja kuvastivat ehkä unelmia tavanomaisesta työelämästä. Nuoret myös pitivät hyvänä, että erilaisia töitä ja ammatteja voi kokeilla, ja työelämässä on mahdollisuus kehittyä ja edetä.

Nuorten kommentteja:

- ” [Odotuksena] hyvä eteneminen uralla. Työ elämään liittyy ylä sekä alamäkiä. Hyvä perehdytys työhön.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” Odotan hienoja työelämän hetkiä, uuden oppimista ja palkkaa. Omien vahvuuksien hyödyntämistä. Vastuuta. Kiirettä. Vieläkö jotain.” *ammattiin opiskeleva nuori*

- ” Odotan työelämältä mahdollisuuksia oppia ja kasvaa ammatillisesti. Haluan kehittää taitojani ja saada kokemusta erilaisista työtehtävistä. Odotan myös, että työympäristö on kannustava ja positiivinen, jossa voin hyödyntää optimistista asennettani ja intohimoani työhön.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” Työidolit: omat vanhemmat, joilla yrittäjäystausta ja kova palo tehdä työtä. Haluaisin tehdä omaa työtäni tulevaisuudessa, koska asiantuntijuus vie aikaa kehittyäkseen.” *nuorten verkoston nuori*

TEEMA 3:

Arvojen ja vahvuuksien mukainen työ

– Kuinka motivoidun työstä?

Tässä teemassa käsitellään nuorten näkemyksiä ja kokemuksia siitä, miten heidän arvonsa, kiinnostuksensa ja vahvuutensa otetaan huomioon työelämässä. Moni nuori toivoi, että työ vastaisi omaa arvomaailmaa eikä joutuisi tekemään mitä tahansa työtä. Omia vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita oltiin halukkaita hyödyntämään työelämässä. Luovuus ja itsensä ilmaisu nousi vastauksissa esille.

Näkökulmia teemaan:

1. Opintoja vastaava työ
2. Merkityksellinen ja arvojen mukainen työ
3. Luovuus ja itsensä toteuttaminen työelämässä
4. Itsenäisyyden ja yrittäjyyden mahdollistaminen

I expect good and collaborated working environment with good values.

1. Opintoja vastaava työ

Monet nuoret jännittävät sitä löytävätkö he opintojaan vastaavaa työtä. Monet tekevät opintojen ohessa keikkatyötä, joka ei välttämättä liity ollenkaan heidän opiskelemaansa alaan. Vaikka monet ovat tyytyväisiä keikkatöistään saamiinsa lisäansioihin sekä erilaisiin kokemuksiin, voi opiskelujen ohella työskentely johtaa opintojen viivästymiseen sekä siihen että nuoret eivät saa mahdollisuuksia kehittyä omalla alallaan tai edistää uratavoitteitaan. uratavoitteitaan tai saa mahdollisuuksia kehittyä omalla alallaan. Jos nuorilla olisi enemmän mahdollisuuksia saada työkokemusta omalta alaltaan jo opintojen aikana, tämä voisi edistää heidän ammatillista kehittymistään ja helpottaa siirtymistä työelämään valmistumisen jälkeen. Toisaalta osa nuorista mainitsee, että myös lyhytaikaisten keikkatöiden avulla on mahdollista rakentaa suhteita sekä päästä etenemään työelämässä.

Nuorten kommentteja:

- ” Tilanne vaikuttaa huonolle, koska olen keskustellut ihmisten kanssa että työpaikkoja ei ole tarjolla ja tehdään muiden alojen töitä, koska omaa koulutusta vastaavaa työtä ei ole tarjolla.”
työpajatoimintaan osallistuva nuori

2. Merkityksellinen ja arvojen mukainen työ

Nuoret kokevat merkityksellisen työn löytämisen tärkeäksi. He haluavat tehdä työtä, joka vastaa heidän arvojaan ja tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa positiivisesti yhteiskuntaan. Nuoret korostavat työn merkityksellisyyttä ja kokevat että työn pitäisi olla enemmän kuin vain toimeentulon lähde. He haluavat, että työ tukee heidän henkilökohtaista kehitystään ja tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa positiivisesti ympäröivään maailmaan.

Nuorten kommentteja:

- ” Haluaisin merkityksellisen työn julkisessa organisaatiossa, jossa tehdään yhteiskunnallista vaikuttamista. Erikseen julkiset hankinnat kiinnostavat erityisesti, sillä näen sen tärkeänä osana taloutta.”
jo työelämässä oleva nuori
- ” Haluaisin työskennellä muodin markkinoinnissa. Olen aina itse rakastanut muotia ja luovuus tulee minulle luonnostaan. Haluaisin päästä luomaan ihmisille taidetta, avaamaan heidän mieliään, kokeilemaan uusia asioita ja ilmaisemaan itseään. Muoti on kaikille se on monipuolinen ja jokaiselle yksilöllinen se onkin juuri sen kauneus haluaisin päästä olemaan mukana jotain inspiroivaa.”
ammattiin opiskeleva nuori
- ” Haluaisin luovaan, itselle merkitykselliseen työhön, jossa saan itse päättää miten, missä ja milloin teen, ainakin osittain. Haluaisin olla luovan alan työntekijä ja haluan hyödyntää taiteellisia lahjojani mm näyttölemistä, laulamista, esiintymistä, kirjoittamista sekä piirtämistä.”
työpajatoiminnassa mukana oleva nuori

3. Luovuus ja itsensä toteuttaminen työelämässä

Monet nuoret kokevat, että työelämässä tulisi olla tilaa luovuudelle ja itsensä toteuttamiselle. He haluavat mahdollisuuden kokeilla erilaisia työtehtäviä ja löytää oman polkunsä. Nuoret kaipaavat työelämältä monipuolisuutta ja mahdollisuutta kokeilla. He kokevat, että tämä auttaa heitä löytämään itselleen sopivan työn ja kehittymään laaja-alaisesti. Myös jo työelämässä olevat nuoret toivovat, että saavat mahdollisuuksia kehittyä ja edetä työelämässä. Osa on myös pohtinut alan vaihtoa.

Nuorten kommentteja:

- ” Haluaisin olla teatteri puvustaja koska saisi suunnitella ja ommella upeita asuja. Saisi myös käyttää luovuutta.” *ammattiin opiskeleva nuori (Kysymys: Millaiseen työhön sinä haluaisit ja miksi?)*
- ” Haluaisin tehdä luovaa työtä, joka kehittäisi taitojani ja rikastaisi elämäni. Erityisesti konseptitaide ja videopelien valmistus kiinnostavat minua eniten.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Haluaisin edetä joskus urallani esihenkilöasemaan, ainakin kokeillakseni tätä. Toisaalta olen halunnut vaihtaa alaa psykologin ammattiin, koska koen että itse ammatin lisäksi saisin siinä itse hallita päivääni liittyviä tehtäviä paremmin kuin kaupallisen puolen työssä, jossa keskitytään pitkälti vain myyntiin ja markkinointiin.” *jo työelämässä oleva nuori*

4. Itsenäisyyden ja yrittäjyyden mahdollistaminen

Nuoret arvostavat mahdollisuutta itsenäiseen työskentelyyn ja yrittäjyyteen. He haluavat, että työelämä tukee heidän yrittäjähenkistä asennettaan ja antaa tilaa omille projekteille. Nuoret näkevät yrittäjyyden ja itsenäisen työskentelyn mahdollisuutena toteuttaa itseään ja hallita omaa työelämäänsä. He kuitenkin toivovat, että heille tarjottaisiin enemmän tukea ja ohjausta yrittäjäpolun alkuvaiheessa.

Nuorten kommentteja:

- ” Haluaisin olla yrittäjä koska se tuo vapauden ja haluan rakentaa uutta ja ratkaista ongelmia.” *lukiolainen*
- ” Haluan omistaa yrityksen. Olen nähnyt monia yrityksen omistajia somessa ja se on inspiroinut minua.” *lukiolainen*
- ” Haluaisin kehittyä omassa työssäni tai vaihtaa alaa ihan muuksi. Haluaisin toimia esihenkilönä jonain päivänä ja kehittää uraa myös yrittäjänä.” *jo työelämässä oleva nuori*

TEEMA 4: Hyvä työpaikka

– Millainen on unelmien työpaikka?

Tämä teema kokoaa nuorten näkemyksiä ja kokemuksia hyvästä työpaikasta. Nuoret odottavat, että työpaikan ilmapiiri on hyvä ja uusiin työkavereihin suhtaudutaan positiivisin ottein, joskin esimerkiksi ulkomaalaistaustaiset nuoret pohtivat, tarjotaanko heille töitä, hyväksyvätkö työkaverit heidät ja pärjäävätkö he huonolla suomella tai englannin kielellä töissä. Samoin sukupuoli- ja tasa-arvokysymykset sekä omaan tilanteeseen liittyvät haasteet nousivat monissa vastauksissa esille – tulenko hyväksytyksi työpaikalla sellaisena kuin olen?

Osa kokee saavansa ohjausta työelämäänsä riittävän aikaisessa vaiheessa, osa ei. Jotkut pohtivat, että Suomessa kaikki pääsevät työharjoitteluun ja työskentely aloitetaan suhteellisen nuorella iällä, mikä auttaa työelämäänsä siirtymisessä. Joidenkin mielestä on itsestä kiinni, löytyykö mieluisia töitä, toiset taas korostavat kovaa kilpailua ja kovia työnantajien vaatimuksia.

Näkökulmia teemaan:

1. Ohjaus ja työnhakuprosessin sujuvoittaminen
2. Hyvä työilmapiiri, johtaminen ja palkka
3. Työkavereiden merkitys
4. Monenlaisten nuorten ymmärtäminen

”

Miten työelämä muuttuu työperäisen maahanmuuton lisäämisen myötä? Olen siis täysin sen kannalla mutta onko boomerijohtajilla kykyä johtaa monikulttuurisia työntekijöitä.

1. Ohjaus ja työnhakuprosessin sujuvoittaminen

Nuoret kokevat, että työnhakuprosessi on usein monimutkainen ja stressaava – työnhaku on kokenaan työnhakijan vastuulla, eikä työnantajilta vaadita oikein mitään. Esimerkkinä heitetään Etelä-Korean malli, jossa työnantajat ottavat vastavalmistuneita nuoria töihin massarekrytoinneilla. Joku ihmettelee, miksi kaikkiin työpaikkoihin pitää laatia aikaa vieviä räätälöityjä hakemuksia. Nuoret toivovat enemmän tukea ja selkeitä ohjeita työnhaun eri vaiheissa ja etenkin varhaisen vaiheen ohjausta peräänkuulutaan; usein ohjausta saa vasta, kun on syrjäytymisvaarassa tai jo syrjäytynyt.

Nuorten kommentteja:

- ” Nuoria ohjataan sitten kun se voi olla jo myöhäistä. Koulussa pitäisi olla enemmän työelämätaitoihin liittyvää opetusta.” *jo työelämässä oleva nuori*
- ” Työnantajat pliiis antakaa ilmoitus jos ette ota mua töihin.” *nuori verkkokeskustelussa*
- ” [...] jokainen työnantaja odottaa että niille tehää personoitu hakemus. Ku sitä ei tee työllistymis mahdollisuudet heikkenee massiivisesti. Miks niille ei riittäis vaa CV ja joku nopee esittely musta copy pastettuna. Sit sieltä ne voi valita ne soveliaimmat.” *nuori verkkokeskustelussa*
- ” CV miltei tyhjä ja koulutukset puuttuu, tulevaisuus vaikuttaa toivottomalta.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” [Huolettaa] hakuprosessien jatkuva vaikeutuminen.” *korkeakouluopiskelija*
- ” Pelkään ylipäättään, että on hankala saada oman alan töitä, koska ei ole vielä kokemusta, ei kunnollisia yhteyksiä ja kilpailu on kovaa. Pelkään, että en saa kunnollista perehdytystä hommiin tai työnkuvani on epäselvä. Minulla on kokemusta huonosta työilmapiiristä niin sen on myös aika aktiivinen pelko. Jos on hyvä porukka niin inhottavammatkin hommat sujuu heti mukavemmin. Toksinen ilmapiiri tekee töihin menosta raskasta ja ylipäättään hyvin kukuttavaa.” *korkeakouluopiskelija*
- ” Odotan, että saisin töitä. Olen 4–5 vuotta hakenut. Pelottaa se, että lähdän opiskelemaan alaa, enkä saakaan töitä, kun romanina on niin hankala työllistyä.” *kulttuuriseen vähemmistöön kuuluva nuori*

2. Hyvä työilmapiiri, johtaminen ja palkka

Suvaitsevainen ja hyvä työilmapiiri nousi keskeiseksi tulokseksi nuorten vastauksissa; nuoret toivovat, että työpaikalla vallitsee kunnioitava ja avoin ilmapiiri, jossa työntekijöiden erilaiset tausta ja tilanteet sekä monenlaisuus hyväksytään. Sekä fyysinen että psykologinen turvallisuus työpaikoilla on tärkeää. Johtajuudelta odotetaan oikeudenmukaisuutta, tukea ja kuuntelevaa asennetta – mm. ennakkoluuloja ja rasismia pelätään.

Nuoret painottavat, että hyvä työilmapiiri syntyy siitä, että työntekijä voi olla oma itsensä ja että hänen mielipiteitään arvostetaan. Ymmärtävää esimestä peräänkuulutetaan ja työn joustavuutta elämäntilanteen ja esimerkiksi terveys-tilanteen mukaan. Nuoret haluavat oikeudenmukaista ja hyvää palkkaa sekä kehittymisen ja etenemisen mahdollisuuksia töissä – myös ulkomaalaistaustaiset nuoret.

Nuorten kommentteja:

- ” Haluaisin hyvän ilmapiirin missä olisi hyvä tehdä töitä ja kehittää ideoita.” *lukiolainen*
- ” Kivoja ihmisiä, vessat, jääkaappi, kahvikone, kiva pomo, joustavat työajat ja hyvä palkka.” *lukiolainen*
- ” Mukava ja vastaanottava ilmapiiri. Suhtaudutaan ammattitaidon kautta, ei nuoren iän ”tuo nuori ei osaa mitään”. Valmentavaa ja tukevaa johtamista, ei ylhäältäpäin. Vihreät arvot, tasa-arvo ja tasapuolisuus, monimuotoisuus.” *jo työelämässä oleva nuori*
- ” Odotan, että työpaikan ilmapiiri on hyvä ja luotettava. Kaikki otetaan huomioon taustasta riippumatta. Gender neutral työpaikka. Otetaan huomioon mielenterveysongelmat.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” My expectations i to get good paid permanent work so that i can survive here and also get permanent residence in Finland.” *korkeakouluopiskelija*
- ” [Huoli] että työnantaja ei antaa minulle mahdollisuus oppia lisää, ei antaa minulle oikeus riittää palkaa minulle.” *erityisnuorisotyönpiirissä oleva nuori*

3. Työkavereiden merkitys

Työkavereiden merkitys nousee esille nuorten vastauksissa. Hyvät työkaverit ja yhteistyökykyinen tiimi ovat nuorten mielestä keskeisiä tekijöitä työssä viihtymisessä ja työmotivaatiossa. Työelämään siirtymisen yksi motivaatiotekijöistä on päästä tutustumaan uusiin ihmisiin, työkavereihin. Työilmapiiri-sana toistui monissa vastauksissa. Osa pohti, sopiiko oman taustansa tai tilanteensa vuoksi joukkoon ja hyväksyvätkö muut joukkoon, tai riittävätkö omat sosiaaliset valmiudet työelämässä.

- ” Odotan työelämältä uusia kokemuksia. Odotan että oppisin paljon uutta. Odotan uusiin ihmisiin tutustumista ja hyvää ilmapiiriä.” *lukiolainen*
- ” I have to say that I have an expectation regarding group work, healthy work life balance and a proper job facility for proper well being.” *ammattikorkeakouluopiskelija*
- ” [Odotan] Kivaa hauskoja työkavereita ja palkka.” *ammattiin opiskeleva nuori*

4. Monenlaisten nuorten ymmärtäminen

Nuoret korostavat, että työpaikoilla tulisi ymmärtää ja arvostaa erilaisia tilanteita, taustoja ja kulttuureja. He toivovat, että työpaikat olisivat avoimia ja syrjimättömiä ympäristöjä, joissa kaikkia työntekijöitä kohdellaan tasavertaisesti. Monikulttuurisuuden ja moninaisuuden sekä terveydentilanteen hyväksyminen on nuorille tärkeää. He toivovat työpaikoilta avoimuutta ja valmiutta kohdata erilaisia ihmisiä. Työpaikan tulisi olla ympäristö, jossa kaikki tuntevat olonsa tervetulleeksi ja hyväksytyksi omana itsenään. Nuorilla oli sekä hyviä että huonoja kokemuksia vastaanotosta erilaisista harjoiteluista ja töistä; osaa lannisti, miten yleisesti ennakkoluuloja, rasismia ja vastakkainasettelua edelleen ilmenee.

Nuorten kommentteja:

- ” Ennakkoluulottomuus vammaisia kohtaan olisi odotuksena. Toivottavasti omat haaveet toteutuu. Työ on merkityksellistä, että se vaikuttaisi ihmisten ajatteluun ja asenteisiin.” *vammaisten nuorten edustaja*
- ” Onko osaaminen riittävää ja osaako työnantaja perehdyttää riittävän hyvin. Arvostetaanko minua työntekijänä vai hukunko massaani. Osaako työnantaja ottaa nepsypiirteet huomioon, kun niistä kerron.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” [Expecting] good recruitment policy. Good salary for hard work. Acceptance such as no racism and toxicity.” *ammattikorkeakouluopiskelija*
- ” [Huolettaa] työpaikan vakaus. Alalla millä olen aiemmin tehnyt töitä on hyvin vaihteleva, ja yhtiöitä aukaistaan ja pistetään kiinni paljon. Myös työkaverit ja heidän käyttäytymisensä on huolenaihe nepsy - ja HLBT+ taustani takia.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” [Huolettaa] Burnout, epäselvät ohjeet ja huono perehdytys, ei otetaa neurokirjoo huomioon tai muita henkisiä ongelmia laajalti ableismi, vaaditaan liikaa työtä palkkaan nähden, hengitetään niskaan, ei tarpeeks tukea.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*

TEEMA 5:

Arjen tasapaino

– Miten elän hyvää elämää?

Tässä teemassa käsitellään nuorten näkemyksiä ja kokemuksia arjen tasapainosta. Nuoret ovat hyvin erilaisissa tilanteissa jaksamisen ja resurssien suhteen. Osalla ei ole murheita ajankäytön tai voimavarojen suhteen, osa taas painii jo opintojen aikana jaksamisen ja erilaisten huolien kanssa. Yleinen toive on, että työtä ja vapaa-aikaa on sopivassa suhteessa, ja tärkeille asioille sekä ihmisille riittää aikaa. Osa vastaa kärkeästäkin, ettei työlle tule antaa kaikkeansa, vaan on muutakin elämää. Nuorten vastauksista ei käynyt selvästi ilmi, miten työn ja vapaa-ajan tulisi lomittua, sekoittua tai olla sekoittumatta, mutta työhön, työaikoihin ja työn tekemisen paikkaan vaikuttamisen mahdollisuutta toivottiin. Työn tulisi joustaa eri elämäntilanteissa

Näkökulmia teemaan:

1. Stressin ja paineiden määrä inhimillinen
2. Mielen hyvinvoinnin tukeminen
3. Työn ja vapaa-ajan tasapaino
4. Työelämän joustavuus ja omaan työhön vaikuttaminen.

Työstä pitää saada tarpeeksi palkkaa siten, että perustarpeet tulee täytettyä ja itselle jää ylimääräistä. Työtä pitää jaksaa tehdä ja sen pitää olla turvallista. Työ ei saa kuormittaa ihmistä loppuun. 4 päivän työviikko käyttöön!

1. Stressin ja paineiden määrä inhimillinen

Osa nuorista ei pelkää työelämän stressaavuutta, osa pelkää paljonkin. Moni tuo esille pelon uupumisesta tai kuormituksen kasvamisesta liian suureksi. Nuoret toivovat työelämältä inhimillistä kuormitusta ja etenkin omaan tilanteeseen sekä voimavaroihin mitoitusta; myös osatyökykyiset haluavat töihin, mutta he odottavat, että työelämä hyväksyy heidät sellaisenaan ja ottavat huomioon yksilölliset tarpeet.

Nuorten kommentteja:

- ” Pelkään masentua due to stress or burnout.” *lukiolainen*
- ” Pelkään, että en yksinkertaisesti jaksa, henkisesti tai fyysisesti. Ahdistaa myös se, että työntekijöiden työoloja huononnetaan päättäjien tekemillä leikkauksilla, ja se vaan vie halua työelämään siirtymisestä paljon kauemmas. En myöskään tiedä ollenkaan, mikä työ tuntuisi omalta, tai mitä haluaisin tehdä. Mikään ei houkuttele.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*

” Huolettaa todella paljon miten tulen jaksamaan. Alla jo 3 uupumusta. Tuntuu että vaaditaan liikaa ja kokopäivätyö kuulostaa lähes ylitysepääsemättömältä. Pelkään, että en löydä itselle sopivaa työtä, mitä jaksan tehdä seuraavat 40 vuotta.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*

” Minulla ei ole huolia työelämään vaan olen enemmän innoissaan asiasta” *lukiolainen*

2. Mielen hyvinvoinnin tukeminen

Mielenterveyden peloista ja haasteista tuli paljon nuorten kommentteja ja on yksi keskeinen asia pohdittaessa tulevaisuuden työelämää. Vastauksista kävi ilmi, miten erilaisissa tilanteissa nuoret ovat ja miten tärkeää on kohdata nuori yksilönä – mielen hyvinvoinnin näkökulmasta nuoria ei voi mitenkään niputtaa yhdeksi ryhmäksi. Vaikka nuori kärsikin haasteista, hän silti ajatteli voivansa tehdä töitä, kunhan työn kuormittavuudessa otetaan hänen tilanteensa huomioon. Hyvin vähän tuli vastauksia, ettei haluaisi tai voisi tehdä töitä lainkaan.

Nepsy-piirteet nostettiin esille monissa vastauksissa; erityispiirteet tulisi voida huomioida töissä ja esimerkiksi johtamisessa ja ohjaamisessa. Osa nuorista koki olevansa yksin mielen-

terveyden haasteidensa kanssa ja työelämään siirtyminen tai siellä pärjääminen vaikuttivat etäisiltä. Nuorten erityisryhmissä mielenterveyden haasteiden pohdintaa on enemmän kuin esimerkiksi tavallisissa 2. asteen opiskelijaryhmissä.

Nuorten kommentteja:

- ” Heitin hanskat tiskiini siinä vaiheessa kun jäin aivan yksin mielenterveys ja fyysinen vointi aivan p” *nuori verkkokeskustelussa*
- ” Minulla ei oikeastaan ole muuta kuin huolia. Eniten huolettaa se että virastot painostavat minut töihin jotka rappeuttavat mielenterveyteni lopullisesti.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Odotan, että työpaikan ilmapiiri on hyvä ja luotettava. Kaikki otetaan huomioon taustasta riippumatta. Gender neutral työpaikka, Otetaan huomioon mielenterveysongelmat.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” [Huolettaa] Oma jaksaminen. Aiempi työsuhte uuvuttanut ja mielenterveys ongelmat vaikuttavat arkipäiväisessä elämässä omaan jaksamiseen. Nyt vaikea jaksaa, niin ongelmat eivät helpotu työelämässä yhtään.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*

3. Työn ja vapaa-ajan tasapaino

Työn ja vapaa-ajan tasapaino on nuorille tärkeää; työelämän ja ns. muun elämän suhdetta pohditaan vastauksissa. Ajankäytön pohdintaan sisältyy myös pohdintaa työpäivän pituudesta; mikä on tarpeellista ja minkä verran itse jaksan. Ylipäättään vapaa-aikaa toivotaan jäävän. Kysymykset vapaa-ajan ja työn suhteesta liittyvät myös työn ja perheen yhdistämiseen, jota pohditaan enemmän teemassa kaksi.

Nuorten kommentteja:

- ” Työ ei ole koko elämä. Se on tärkeä osa sitä, mutta ei koko elämä. Työn ja vapaa-ajan yhdistäminen helppoa. Kehittyminen ja osaamisen lisääminen.” *nuorten verkoston nuori*
- ” Odotukset eivät ole korkeat ja positiiviset. Työ on mieluisaa, joustavuus, riittävä palkka, työ ei vaikuta vapaa-aikaan negatiivisesti.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” [Huoli] kuinka raskasta työ on mentaalisesti. Miten jaksaa pitkiä työpäiviä.” *erityisnuorisotyöhön osallistuva nuori*
- ” [Expectations:] Freetime, good work conditions” – *ammattikorkeakoululainen*

4. Työelämän joustavuus ja omaan työhön vaikuttaminen

Työelämän joustavuus on nuorille tärkeää. He toivovat, että he voivat vaikuttaa työtehtäviinsä ja -aikoihinsa siten, että työ sopii heidän elämäntilanteeseensa sekä käytettävissä oleviin voimavaroihin. Omaan työhön vaikuttamiseen liittyvät myös pohdinnat yrittäjyydestä. Moni nuori haluaa tuntea voivansa hallita omaa ajankäyttöään sekä myös sitä, missä ja milloin töitä tekee.

Nuorten kommentteja:

- ” [Odotuksia:] Mieluisa työympäristö. Mieluisat työtehtävät. Mieluisat työajat > saa itse valita suurimmaksi osaksi tekeekö päivä, ilta vai vuorotyötä.” *työpajatoimintaan osallistuva nuori*
- ” Yrittäjän työ, sillä siinä on vapautta ja voi itse päättää, mitä tekee.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” Unelmien työ on sellainen, joka ei ole sidottu paikkaan tai aikaan, eli työtä voi tehdä missä vain ja oman aikataulunsa mukaan.” *ammattiin opiskeleva nuori*
- ” [Odotuksena] palkan nousu ja hyvä palkka, työelämän ja vapaa-ajan yhteensovittamista, vaikuttamista omaan työhön ja työnkuvaan, ja kehittymistä sekä etenemistä työssä.” *jo työelämässä oleva nuori*
- ” [-] sanotaanko näin että jos olis niiku paremmassa kunnossa mitä täs on mahdollista kuntoutua nii vakkari duuni joka olis 3 kertaa viikos 4-5h ja nuorisopalveluilla haluisin työskennellä” *nuori verkkokeskustelussa*
- ” Sopivan työpaikan löytäminen epätodennäköistä työelämän tehokkuusvaatimusten ja työtehtävien räätälöimisen vaikeuden vuoksi.” *vammaisten nuorten edustaja*

Lähteet

Nuorten kuulemisen työpajat ja verkkokeskustelut kesän ja syksyn 2024 aikana

NYT, Nuorten tulevaisuusraportti 2024

KPMG:n CEO Outlook -raportti 2024

Yhteystiedot

Tiina Lintunen,
Parempi työelämä -hanke,
tiina.lintunen@ely-keskus.fi

Sanna Kulmala,
TYÖ2030-ohjelma,
sanna.kulmala@ttl.fi

Mikko Sääskilahti,
Nuorten Akatemia,
mikko.saaskilahti@nuortenakatemia.fi

Liite

Suoria lainauksia nuorten kuulemisesta

Tähän on koottu aineistosta nuorten suoria lainauksia.
Lainaukset jakaantuvat seuraavasti:

- Ratkaisuja työelämään
- Unelmia ja toivetyöpaikkoja
- Työelämähuolia
- Odotuksia työelämältä
- Odotuksia työpaikalta
- Ajatuksia ohjaukselta

Ratkaisuja työelämään

Nuorille enemmän töitä.

Hyvät kaverit, parempi työ!

Työnhakuporsessit paremmaksi: Vastaus hakemuksiin myös vastauksen ollessa kieltävä. Hakijaa ei tuomita nimen tai kuvan perusteella. Töitä CV:n perusteella, ei nepotismilla. Hakuprosessin keventäminen, esim. vähemmän portaita.

4 päiväinen työviikko, 6 tuntinen työpäivä.

Piilotyöpaikoista näkyviä!

Muotoilukypsyyttä työpaikoille.

Enemmän tietoa veroista.

Give more opportunities to English speakers.
Improve work environment for internationals.
Finnish language should not be a barrier.
Flexibility with the English speakers.

Better English and Finnish language education for immigrants.

More recruitment events. Opportunities to international students from different countries.

Helpline or virtual websites for more information needed.

Yrittäminen ja työntekijöiden palkkaus helpommaksi. Vähemmän byrokratiaa!

Antakaa kaikenlaisille työnhakijoille mahdollisuus!

As a worker I would like to have more benefits and flexibility

Enemmän positiivisuutta.

Verot ja maksut alas.

Enemmän tietoa veroista

Toivon että nykyinen laki opiskelun suhteen takaa paremmat turvat vammautuneille ja vammautuville koulutuksen suhteen eikä jätetä tyhjän päälle.

Ehkä itsellä olis semmonen ajatuskuva et oltais paljon armollisempia myös sen työnhaun aikana, ettei vaadittaisi niin paljoa kokemusta muista työpaikoista ja osattaisiin ottaa paremmin huomioon sen hakijan mielenkiinto sitä tiettyä työpaikkaa kohtaan, että sen tietysti ymmärtää et joihinkin esim. hoitoalan töihin tarvitaan se hoitoalan koulutus tai että on lähihoitajaopiskelija tai vastaavaa, mutta kyllä esim. joistain vanhainkodeista löytyy tällaisia hoiva-avustajan töitä, joita pystyy tekemään ilman sen erityisempää koulutusta kyseisen alan hommiin, koska riittää että on sosiaalinen ja tulee hyvin toimeen eri-ikäisten ihmisten kanssa.

Tapa miten saada nuoria työelämään voisi toimia samalla tavalla, kun Etelä-Koreassa. Ihmisten valmistumisten aikoihin moni yhtiö alkaa massarekrytoimaan ihmisiä, keitä saada töihin.

Unelmia ja toivetyöpaikkoja

Leipuri, insinööri, pankinjohtaja. Vaihtelee päivittäin. Innostun helposti, mutta tavoitteet vaihtelee. Ne vaihtelee omien luonteenpiirteiden mukaan: joskus tunnen olevani luova, ja haluaisin sellaisen ammatin, joskus sosiaalinen ja haluaisin työskennellä ihmisten kanssa.

Perustulo + vapaaehtoistyö.

Haluaisin tehdä jotain luovaa ja monipuolista, esimerkiksi media-alan töitä. Sosiaalinen media vaikuttaa siinä määrin, että näen muiden media-alan osaajien töitä ja se kannustaa minua.

IT-alan työ, koska se on osa tulevaisuutta.

Kirjastotyö, vaikuttaa rauhalliselta ja monipuolilta.

Haluaisin olla lentoemäntä ja ryhmäläiseni haluaisivat olla näyttelijöitä, insinöörejä ja jotain mistä saa paljon rahaa.

Ite haluaisin olla putkimies.

Itse haluaisin olla sähkömies.

Somettaja

Terapeutti

Työ josta saa hyvää palkkaa, ja nautintoa.
Tohtori olisi hyvä työ, vaikka olisi vähän raskas.

Yksityis sijottaja/ kryptomarkkinoija, toimari.

Haluaisin kehittyä ja päästä
esihenkilöasemaan. Esimerkiksi hr-alalla.

Yrittäjän työ, sillä siinä on vapautta ja voi itse
päättää, mitä tekee.

Unelmien työtä on vaikea tietää kun ei ole
saanut tarpeeksi tietoa eikä voinut kokeilla
erilaisia aloja, jotta tietäisi mikä on se niin
sanottu oma juttu. Unelmien työt ja alat myös
vaihtuvat ajan myötä.

Minun unelma on media-ala, mutta tällä
hetkellä kokemusta on kertynyt vain somesta.
Haluaisin olla sosiaalisen median asiantuntija.
Seuraan toimittajia somessa. / Haluan
tehdä nuorisotyötä, joten Koillis-Helsingin
nuorisotyöntekijät ovat idoleita. / Nykyiset
työkaverit on idoleita.

Haluaisin eläinlääkäriksi. Koska pidän eläimistä
ja työ vaikuttaa mielenkiintoiselta.

Haluaisin itse avata baarin ulkomailla sillä
suomessa se ei ole kannattavaa.

Haluaisin levyyhtiöön tekemään markkinointia
tai olemaan artistin manageri. Minua
kiinnostaa siinä se että pääsee näkemään
artistin kasvun omalla työllään

Some markkinoija isossa yrityksessä.

Haluaisin olla sisustus suunnittelija koska
minulla on hyvä mielikuvitus ja tykkään
järjestellä ja miettiä asioita. Muu media
vaikuttaa minuun olen kiinnostunut kaikista Tv
sarjoista jotka perustuu sisustamiseen.

Haluaisin olla töissä ihmisten kanssa,
asiakaspalvelussa tai tehdä jotain töitä joiden
jälkeen voisin nähdä oman kädenjälki.

Haluaisin olla leipuri-konditori mutta
työvaatteet maksaa ja en uskaltanut.

Haluaisin olla vaikuttaja ja kouluttaja erilaisiin
liikuntavamma- ja mielenterveyshaasteisiin
liittyen. En käytä somea juurikaan.

Haluaisin palvella temppelissä auttaakseni
ihmisiä. Uskon Jumalaan, sekä ortodoksisuus
ovat elämäni.

Haluaisin salapoliisi koska se on
mielenkiintoinen ammatti ja se sopii minulle.
Paljon riippuu sosiaalisesta mediasta, koska se
voi työntää lapsen tai teini-ikäisen ammattiin.

Huoltoasemalla työskentelisin ja vanhusten
kanssa.

Kiinteistönhoitajaksi, koska tykkään että,
koneet ja piha-alueet pysyy kunnossa.

Lastenhoitajaksi koska olen pienestä asti
halunnut auttaa ja hoitaa lapsia. Some ei
vaikuta tällähetkellä valintoihini.

Luova-ala! Jotain missä saan käyttää omaa
päätäni ja luoda omia ideoita.

Meikkaaja sais meikata toisia niiden
haluamalla tavalla ja sais nähdä oman käden
jäljen seuraan yhtä meikkaaja somessa.

Näyttelijäksi, koska tykkään esiintyä, olla
kameran edessä, haluan ilmaista itseäni ja olen
pienestä asti halunnut näytellä.

Palomies

Puutarhayrittäjä

Johonkin missä voi tehdä media-alan hommia
ilman kiireitä. Reilu porukka tai pieni tiimi, ei
millekkään voittoa tavoittelevalle yritykselle
ikinä. Some syöttää vaihtelevaa tietoa, en
oikeen suoraan osaa sanoa mitään ihmeellistä,
finanssiveljet ja cryptokulttuuri on perseestä ja
sitä syötetään nuorille monesta tuutista ja se
antaa huonoa kuvaa asioista.

Koska elämme kapitalistisessa maailmassa
missä ilman työtä ei voi elää, niin haluaisin
tehdä työtä josta nautin, ilman paineita ja josta
saa hyvää palkkaa.

Cleaning job because it needs to survive in the begining.

A remote job in tech would be nice, but I'm okay with anything related to tech as I do have fun working in subjects related to tech.

Teaching because it's my aim.

My Dream job is working in BMW as a Head Mechanic. As i am a can enthusiastic person I always wanted to work with automobile industries.

I would like to work in consulting or politics. Either as a consultant or as a member of parliament. I love influencing people, my social side is my strength and I'd like to create a sustainable future for all. I think in the modern world social media is an important part of networking, but it can also cast a false image of actual employment. One should always be critical of social media sources.

Truck driver/ forest ranger. Matches my type, I like the environment.

Founder of a company, already in the process of forming a company.

Työelämähuolia

Ei oikeestaan oo mitään huolia vielä, vaikka tulevaisuuden työelämä jännittää. Ehkä tulee olemaan vaikeaa työskennellä aikuisena jokapäivä, jotta voi elättää itsensä.

Että saa rakentaa oman menestyvä yrityksen ja tulevaisuuden eläköityy 40v.

Omaan työelämään siirtymisessä ei ole mitään huolia. Minulle on tuttuja juttuja nämä.

Ainut mikä työelämässä pelottaa on että ei nauti omasta työstään.

Pelottaa aloittaa uusi asia mutta kivaa alkaa tienaamaan itse rahaa ettei vanhempien tarvitse maksaa kaikkea.

Entä jos en jaksaa työskennellä joka päivä koko loppu elämäni ajan.

Pelkään masentua due to stress or burnout.

Se että en löytäisi ammattia joka kiinnostaa minua, että joutuisin tietynlaiseen oravan pyörään joka jatkuisi eläkkeeseen asti. Pahinta olisi jos työ olisi koko ajan saman laista.

Pelottaa että joudun kierteeseen, missä vedän kasista kuuteen ja lapset kotona.

CV miltei tyhjä ja koulutukset puuttuu, tulevaisuus vaikuttaa toivottomalta.

Mietityttää, että kuinka paljon rankempaa on olla koulussa, kuin töissä. Jos koulussa voi palaa helposti loppuun niin kuinka nopeasti se tulee töissä.

Minulla ei oikeastaan ole muuta kuin huolia. Eniten huolettaa se että virastot painostavat minut töihin jotka rappeuttavat mielenterveyteni lopullisesti.

Nykyinen hallitus ei välitä kansasta, kokoomus leikkaa vähäosaisilta ja perussuomalaiset jakavat kansan vihan keinoin. Työnantajat hyväksikäyttävät työntekijöitä ja tienaaavat heidän kustannuksellaan. Ahneus on pahasta :(.

Onko osaaminen riittävää ja osaako työnantaja perehdyttää riittävän hyvin. Arvostetaanko minua työntekijänä vai hukunko massaan. Osaako työnantaja ottaa nepsypiirteet huomioon, kun niistä kerron.

Työelämässä ihminen ajetaan epäinhimillisen ääriajoille oman jaksamisensa suhteen.

Että en saa töitä fyysisen kuntoni takia. Autismikirjoon kuuluvana tarvitsen tietynlaisia mukautuksia työhön enkä todennäköisesti koskaan kykene tekemään ”perus täyspäivä työtä”, eli 8 tuntia 5 päivää viikossa. Mulla on myös kroonista kipua joka estää minua tekemästä liian fyysistä työtä.

Huolena on tietämättömyys. Ei ole tietoa erilaisista oikeuksista ja velvollisuuksista ja laista ja palkka-asteista ja miten puollustat omia oikeuksia. Huolena myös tulvaisuus että onko sitä sotien ja muitten maailmantilanteiden takia, kannattaako työelämästä edes haaveilla. Nouseeko palkat nyt kun kaikki hinnat nousee, voiko työtä tekemällä tulle huolettomasti toimeen miettimättä joka senttiä kaupassa.

Pelkään, että en yksinkertaisesti jaksaa, henkisesti tai fyysisesti. Ahdistaa myös se, että työntekijöiden työoloja huononnetaan päättäjiä tekemillä leikkauksilla, ja se vaan vie halua työelämään siirtymisestä paljon kauemmas. En myöskään tiedä ollenkaan, mikä työ tuntuisi omalta, tai mitä haluaisin tehdä. Mikään ei houkuttele.

Burnout, epäselvät ohjeet ja huono perehdytys, ei oteta neurokirjoo huomioon tai muita henkisiä ongelmia laajalti ableismi, vaaditaan liikaa työtä palkkaan nähden, hengitetään niskaan, ei tarpeeks tukea.

Työpaikan vakaus. Alalla millä olen aijemmin tehnyt töitä on hyvin vaihteleva, ja yhtiöitä aukaistaan ja pistetään kiinni paljon. Myös työkaverit ja heidän käyttäytymisensä on huolenaihe nepsy - ja HLBT+ taustani takia.

Huolettaa todella paljon miten tulen jaksamaan. Alla jo 3 uupumusta. Tuntuu että vaaditaan liikaa ja kokopäivätyö kuulostaa lähes ylitsepääsemättömältä. Pelkään, että en löydä itselle sopivaa työtä, mitä jaksan tehdä seuraavat 40 vuotta.

Oma jaksaminen. Aiempi työsuhde uuvuttanut ja mielenterveys ongelmat vaikuttavat arkipäiväisessä elämässä omaan jaksamiseen. Nyt vaikea jaksaa, niin ongelmat eivät helpotu työelämässä yhtään.

Vakaus on niin sanotusti huolenaihe. Taiteilijanurat ovat hyvin epävakaita.

Ei ole mitään odotuksia koska en ole vielä työskennellyt omalla alalla.

Minulla ei ole huolia työelämään liittyen, koen, että minulla on jo laaja kokemus ja osaaminen. Tottakai oppimiselle on aina tilaa.

Odotan että keksisin liikeidean yritykselle.

Työ elämän pitää olla hyvä perehdytys ja työ elämän pitää olla valmiina että osaan maksaa toimituskulut ja verot.

Ainut huoli mikä tällä hetkellä on vain pinnalla, on että on se pieni pelko takaraivossa ettei töitä tulisikaan... Isommaksi tätä mörköä tekee se, että unelmani olisi työskennellä Kanadassa tulevaisuudessa ja pelkästään työviisumi sinne on aivan hurja prosessi. Pelko on suuri ettei sieltä löytäisi töitä... suomen sisäisesti on enemmän luottoa työn saantiin.

En tiedä miten voin pysyä motivoituneena. En ole varma tienaanko tarpeeksi rahaa asua yksin. Minä pelkään että en voi tehdä työtä tarpeeksi minun ADHD ja tourette syndrooman takia. En voi tietää onko työympäristö hyväksyllinen minun sukupuoli-identiteetistä.

Eniten huolettaa se, tuleeko työyhteisössä kohdelluksi reilusti. Esimiehien on helppoa käyttää hyväksi nuoria ja tunnollisia työntekijöitä, jotka eivät vielä välttämättä tiedä mikä on sallittua esimerkiksi työehtosopimuksen mukaan.

Esteettömyys, mukautusten tarve, avustajan saaminen, ymmärrys ja sen puute omia sairauksia kohtaan.

Että työnantaja ei antaa minulle mahdollisuus oppia lisää, ei antaa minulle oikeus riittää palkaa minulle.

Hakuprosessien jatkuva vaikeutuminen.

Huolehdin ehkä itse siitä miten iso elämän muutos tämä on tuntuu että on yksin tämän asian kanssa eikä saa tukea tai tietoa tästä missään.

Huoli on se jos ulkomailta otetaan paljon työvoimaa niin voiko se syrjäyttää työpaikkoja suomalaisilta ja laskeeno se palkkatasoa.

Jos en osaakkaan olla töissä, kun en ole ollut ennen töissä. Pelkään miten jaksaisin työtä.

Joutuisi työskentelemään 9-5 työssä. Koko elämän ajan.

Minun isoin huoli on ,että haluan saada työpaikka joka pitää.

Miten aika riittää sekä omaan perhe elämään että lapsille ja aikuisille töissä.

Miten työelämä muuttuu työperäisen maahanmuuton lisäämisen myötä? Olen siis täysin sen kannalla mutta onko boomerijohtajilla kykyä johtaa monikulttuurisia työntekijöitä? Ja toivon että tänne tulevat löytävät omaan koulutukseen mätsäävää työtä, ei vain niinsanottuja hanttihommia vaikka nekin tietenkin ovat tärkeitä.

Nykyajan oletus ihmisen antamisesta kaikkensa työpaikalle ärsyttää. Ei me olla koneita.

Olen hieman huolissani siitä että tuleva työpaikka tulee olemaan liian rankka. Minulla on paljon töihin vaikuttavia terveysongelmia.

Oma työllistyminen huolettaa tietysti, ja se kuinka kauas joutuu esimerkiksi muuttamaan töiden perässä/muuttamaan joka kerta uudelleen kun uusi työ alkaa.

Osaanko olla ammattilainen kun valmistun? Millaisen työpaikan saan? Viihdynkö siellä? Ehdinkö kehittämään osaamistani riittävästi myös töissä ollessa?

Pelkään etten sopeudu ja ole tarpeeksi sosiaalinen muiden työntekijöiden kanssa.

Pelkään ylipäättään, että on hankala saada oman alan töitä, koska ei ole vielä kokemusta, ei kunnollisia yhteyksiä ja kilpailu on kovaa. Pelkään, että en saa kunnollista perehdytystä hommiin tai työnkuvani on epäselvä. Minulla on kokemusta huonosta työilmapiiristä niin sen on myös aika aktiivinen pelko. Jos on hyvä porukka niin inhottavammatkin hommat sujuu heti mukavemmin. Toksinen ilmapiiri tekee töihin menosta raskasta ja ylipäättään hyvin kukuttavaa.

Pelkään, että minut nähtäisiin pelkän sairauteni takia jotenkin huonompana työntekijänä kuin perusterve.

Rasismi.

Se että ei saa oman alan töitä. Nykypäivänä töitä on vaikea saada ja nuoriso työttömyyden prosentti on suuri.

Se on huolestuttavaa miettiä, että nykyään ei saa kunnolla töitä ellei ole kontakteja. Minulla ei esimerkiksi ole sellasia, jolloin työnhaku on oltava sivustojen kautta joka saattaa hukkuu muiden joukkoon ja tehdä siitä vaikeampaa saada.

Sopivan työpaikan löytäminen epätodennäköistä työelämän tehokkuusvaatimusten ja työtehtävien räätälöimisen vaikeuden vuoksi.

Työ kavereiden suhtautuminen muhun.

Työelämä ei ota huomioon terveyden muutoksia tai perhe-elämää. Työtilat eivät ole terveet. Palkalla ei elä. En saa koskaan vakituista työpaikkaa. Viranomaistyö vaikeuttaa omaa työntekoa tai työnvaihtoa, esim. Kevytyrittäjyyttä. Jään pitkäksi ajaksi työttömäksi. Työpaikalla kiusataan. Huono johto. Etätyötä viherpestään ja sääntöjä muokataan ylhäältä päin.

Voinko saada edes ensimmäistä ns. Ratkaisevaa työpaikkaa, joka jaksaisi pidempään kuin 3kk kesätyö. Tuntuu, että jos kerran loukkaa nilkkansa tai polvensa, tai ei ole tarpeeksi pitkä työmaan kaikkiin tehtäviin, niin ei työpaikkaa tule saamaan enää kesän jälkeen.

The concern is not fitting in to the work place as an immigrant and something not getting a job career related to what we studied.

im concerned about not getting a job when everyone else gets one.

Yes I do, I am concerned about the background difference, somehow not speaking Finnish fluently and not understanding the Finnish education culture maybe a struggle to build a working life with co-workers.

Odotuksia työelämältä

Odotan että menen töihin jotta voin ruveta tekemään rahaa.

Odotan että saan työkokemusta erilaisista työpaikosta.

Odotan innolla rahan saamista.Tärkeät asiat: Raha, perhe, kaverit, koti.

Odotuksia löytyy että pitää tehdä niitä töitä ahkeruutta ja iloa enimmäkseen ja sekä onnellisuutta ja hyviä välejä.

Kehittymismahdollisuuksia, joustoa, luottamusta, kannustava työyhteisö.

Palkan nousu ja hyvä palkka, työelämän ja vapaa-ajan yhteensovittamista, vaikuttamista omaan työhön ja työnkuvaan, ja kehittymistä sekä etenemistä työssä.

Haluaisin että työelämästä olisi minulle muutakin hyötyä kuin vain rahallista. Työtä jossa voisin vaikuttaa ja minun työpanostani arvostettaisiin.

Odotan saavani uusia kokemuksia, tapaavani uusia ihmisiä, itselleni mieluista ja arvojen mukainen työ sekä uusien asioiden oppiminen.

Aiemmat kokemukset vaikuttavat odotuksiin paljon. Ennemmin pohtii millainen tietty työpaikka on ja viihtyykö siellä. Jaksaminen työelämässä pohdituttaa. Elämiseen riittävä palkka. Työkaverit, joiden kanssa tulee toimeen.

Työn vaihtelevuus. Mielekkään työn tarjonta. Palkkaan neuvotteluvaraa. Palkan suhteuttaminen työtehtävään. Eläkeiän nousun pysäyttäminen.

Joustavuus etä/lähityö mahdollisuudesta. Mielenkiintoista ja vaihtelevaa työtä. Hyvä ohjaus työhön. Palkkaus vastaa koulutusta.

Kyllähän se työelämään siirtyminen pelottaa hallituksen tekemien päätösten takia, jotka heikentää työelämää.

Mukavuutta, luottoa, asettautumista, joustavampaa rekrytointi prosessointia ja laajempaa verkostoitumista.

Odotan hienoja työelämän hetkiä, uuden oppimista ja palkkaa. Omien vahvuuksien hyödyntämistä. Vastuuta. Kiirettä. Vieläkö jotain?

Oravanpyörä johon emme halua liittyä. Monet työssäkäyvät tekevät montakymmentä vuotta saa työtä

Samoilla rutiineilla olet 8h töissä ja vapaa aikaa ei jää paljoa. Verotus se ärsyttää esim yksin asuvana nuorena verojenmaksu vie paljon rahaa asumisesta.

I first of course expect a big fat salary, good working environment that will help me build my career.

Work-Life Balance. Growth Opportunities. Positive Work Environment. Job Stability and Security.

Integration as a foreigner.

Odotuksia työpaikalta

Odotan työelämältä uusia kokemuksia. Odotan että oppisin paljon uutta. Odotan uusiin ihmisiin tutustumista ja hyvää ilmapiiriä.

Haluaisin hyvän ilmapiirin missä olisi hyvä tehdä töitä ja kehittää ideoita.

Kivoja ihmisiä, vessat, jääkaappi, kahvikone, kiva pomo, joustavat työajat ja hyvä palkka.

Kivaa hauskoja työkavereita ja palkka.

Korkea palkka, rauhaa, hyvä työilmapiiri, positiiviset ihmiset ja kannustusta.

Odotan että ilmapiiri on ystävällinen ja tunnen itseni hyvin liittyvän joukkoon. Toivon myös että työnantajani on mukava eikä liian tiukka minulle.

Mukava ja vastaanottava ilmapiiri. Suhtaudutaan ammattitaidon kautta, ei nuoren iän ”tuo nuori ei osaa mitään”. Valmentavaa ja tukevaa johtamista, ei ylhäältäpäin. Vihreät arvot, tasa-arvo ja tasapuolisuus, monimuotoisuus.

Hyvää ja kannustavaa ilmapiiriä, nykyaikaista johtamista, ja arvoltaan sellaista työpaikalla missä kaikki otetaan huomioon.

Inklusiivisuus, selkeät ohjeet ja perehdytys hyvä, empaattista ilmapiiriä, johtaja näkee minut ihmisenä. Bare minimum.

Odotan, että työpaikan ilmapiiri on hyvä ja luotettava. Kaikki otetaan huomioon taustasta riippumatta. Gender neutral työpaikka. Otetaan huomioon mielenterveysongelmat.

Rento ilmapiiri. Kollegat ovat asiallisia ja mukavia. Työnantaja on ymmärtäväinen. Vihapuhetta tai syrjintää ei saisi työpaikalla hyväksyä.

Haluan olla innostunut menemään töihin. En halua tehdä töitä vain palkan takia. Haluan saada siitä jotain enemmän. Esimerkiksi tavata hyviä ihmisiä, työskennellä tärkeiden projektien parissa jne.

Hyvin muotoiltu kritiikki, selvät ohjeet omaan työkuvaan, näkee työntekijät yksilöinä ja osaa ottaa huomioon tarpeet, työntekijöiden mielipiteiden kuuntelu ja tasa-arvoisuus.

Aluksi voi olla hankala oppia työelämään odotan kuitenkin innolla työelämään pääsyä

Odotan myös palkan saantia. Haluan kehittyä töissä.

Ennakkoluulottomuus vammaisia kohtaan olisi odotuksena. Toivottavasti omat haaveet toteutuu. Työ on merkityksellistä, että se vaikuttaisi ihmisten ajatteluun ja asenteisiin.

Että olisi hyvä työympäristö, jossa saisi olla oma itsensä ja olisi mukavaa. Odotan työssäni kehittymistä. Hyvä perehdytys työpaikalla, ei heitetä heti syvään päätyyn vaan opetetaan asiat miten niiden pitäisi mennä.

Hyvä eteneminen uralla. Työ elämään liittyy ylä sekä alamäkiä. Hyvä perehdytys työhön.

Hyvä työilmapiiri ja mukavat työkaverit. Reilut esimiehet/pomot, jotka osaavat ohjata ja auttaa sekä antaa palautetta. Hyvä ja kattava perehdytys. Kohtuullinen ja reilu palkka.

Kyllähän se työelämään siirtyminen pelottaa hallituksen tekemien päätösten takia, jotka heikentää työelämää.

Luottoa esihenkilöltä omaan työhön, asettautunut työelämään, mukavuutta työpaikalla, joustavampi rekrytointi prosessi sekä verkostoituminen.

Motivoivaa työtä, joustavuutta, liikkuva työympäristö, työedut ja ei sitoutumista toimistoon.

Odotan hienoja työelämän hetkiä, uuden oppimista ja palkkaa. Omien vahvuuksien hyödyntämistä. Vastuuta. Kiirettä. Vieläkö jotain.

Odotan työelämältä mahdollisuuksia oppia ja kasvaa ammatillisesti. Haluan kehittää taitojani ja saada kokemusta erilaisista työtehtävistä. Odotan myös, että työympäristö on kannustava ja positiivinen, jossa voin hyödyntää optimistista asennettani ja intohimoani työhön.

Työ ei ole koko elämä. Se on tärkeä osa sitä, mutta ei koko elämä. Työn ja vapaa-ajan yhdistäminen helppoa. Kehittyminen ja osaamisen lisääminen.

Työn vaihtelevuus. Mielekkään työn tarjonta. Palkasta neuvottelu. Eläkeikä max 66.

Työstä pitää saada tarpeeksi palkkaa siten, että perustarpeet tulee täytettyä ja itselle jää ylimääräistä. Työtä pitää jaksaa tehdä ja sen pitää olla turvallista. Työ ei saa kuormittaa ihmistä loppuun. 4 päivän työviikko käyttöön! Enää ei eletä varhaista teollistumisen kautta, josta tämä kirottu 8 tunnin, 6 päivän paska on peräisin.

Ymmärätväinen työyhteisö. Joustava työnantaja. Mahdollisuus etätöihin. Oman alan työ.

I expect good and collaborated working environment with good values.

Good recruitment policy. Good salary for hard work. Acceptance such as no racism and toxicity.

I have to say that I have an expectation regarding group work, healthy work life balance and a proper job facility for proper well being.

My expectations i to get good paid permanent work so that i can survive here and also get permannent residence in Finland.

Hyvä worklife balance on aika tärkeätä oppia työelämään muuttaessa että ei burnouttaa ekan vuoden sisällä.

Yes I do, I am concerned about the background difference, somehow not speaking Finnish

fluently and not understanding the Finnish education culture maybe a struggle to build a working life with co-workers.

Ajatuksia ohjauksesta

Toivoisin, että apua olisi enemmän. Se voisi olla ihan mistä vaan, mutta joku olisi mukana ohjaamassa alusta loppuun saakka. Nuoret tarvitsee apua alusta loppuun asti.

Varmasti kehitytään koko ajan. Tiedonhakutaitoja ja mediakriittisyyttä olisi hyvä kehittää antamalla tietoa ja opettamalla. Tietoa olisi hyvä antaa nuorten käyttämissä kanavissa.

Ei tarpeeksi. Enemmän yhteistyötä yritysten ja työnantajien kanssa. Työnhaku ei ole pelkästään nettisivujen selaamista. Enemmän luovuutta ja erilaisia keinoja käyttöön. Tulisi miettiä miten erottautua joukosta, verkostojen hyödyntäminen, markkinointi.

Nuoria ohjataan sitten kun se voi olla jo myöhäistä. Koulussa pitäisi olla enemmän työelämätaitoihin liittyvää opetusta. Nuori saatetaan huomata vasta sitten kun hän on jo syrjäytymässä yhteiskunnasta ja tippumassa oravanpyörästä, sitten aletaan tekemään hänen eteen hommia. Edelleen kuulee kuinka koulusta sanotaan kuinka nuoresta ei tule mitään eikä hänen kannata edes yrittää.

Kyllä luulen että Suomessa [ohjaus] on hyvin tehty, nuoret ovat töissä varhain.

Kyllä ohjataan. Riippuu enemmän siitä jaksako nuori hakea töitä ja tehdä töiden eteen asioita. Esimerkiksi töitä olisi tarjolla, mutta nuori ei jaksaa hakea vaan luulee että pääsee suoraan töihin kun on käynyt esimerkiksi koulun. Töiden eteen täytyy tehdä hommia että töihin pääsee sekä pääsee sellaiseen työhön johon haluaa.

Mielestäni ohjataan tarpeeksi. Olemme koulussa oppinut työelämästä erittäin paljon. Koen että nuoret jotka valittaa ettei saa töitä siihen liittyä osittain oma laiskuus tai liian vaatiminen.

Ohjataan tarpeeksi ja oikein oman kokemukseni mukaan, ja minun työkkäri on paras :)

Uskon, että nuoria ohjataan oikein ja riittävästi. Nuoret saavat kokemusta jo yläasteella TET-jakson kautta ja myöhemmin toisella asteella työharjoittelun myötä. Kesätyötkin ovat hyvä tapa ohjata nuoria työelämään.

En tiedä miten Suomessa, mutta Ukrainassa tilanne on erittäin huono, kouluissa ei lainkaan opeteta työelämästä.

Harjoittelupaikat suomenkielisille opiskelijoille hoidetaan hyvin ja niitä on tarjolla. Muunkielisille on haasteita löytää paikkoja.

Koen että tosi moni koulu ohjaa nuoret teorian avulla työelämään ilman oikeaa käytännön kokemusta. Mielestäni parhaiten oppii tekemällä eikä teoriittisesti.

Työharjoittelujaksot ammattikoulussa ovat tosi hyödyllisiä koska näissä oppii asiat seuraavan kaavan mukaan. Oppiminen, tämän harjoittaminen, epäonnistuminen ja uudelleen aloittaminen. Mielestäni kaikki koulut pitäisi ottaa opettaa mielummin tekemällä kuin teoreettisesti.

Kouluissa on esillä liian vähän vaihtoehtoja. Työpaikat ovat usein tietyn sukupuolen mukaisia. CV:n kirjaamiseen voisi olla enemmän apua.

Mielestäni eri asioita voisi ohjata enemmän, kuten veroasioissa, työnhaussa (miten se toimii esim mistä saa töitä spesifeillä aloilla).

Mielestäni niitä tulisi ohjata vielä hieman tarkemmin kesäseteleiden infosta jne. Ja kuinka laatia hyvä cv.

Mielestäni nuorille pitäisi avata työ elämää enemmän, mimmoista työ on ja mitä sielä tehdään.

Nuoria enemmän ohjataan helpompiin töihin eikä kerrota paljoa yrittäjyydestä esim. palkkojen maksu, laskutukset jne. Tai en kuule paljoa ohjattavuudesta.

Nuoria ohjataan koulussa paljonkin työelämän piiriin, mutta ehkä heille voitaisiin kertoa vielä enemmän kokemuksia työelämästä, sillä kun ei ole kokemusta voivat pelot ja ennakkoluulot hankaloittaa töihin hakemista.

Nuoria ohjataan paljon mutta kouluissa ei mielestäni puhuta tarpeeksi muista tärkeistä taidoista kuten verojen maksusta ja laskutuksesta.

Opinto-ohjaajan tunnilla ylä-asteella voisi käydä kattavammin läpi mitä erilaisia työmahdollisuuksia ja ammatteja on olemassa yleisempien ammattien lisäksi.

Tarvitaan enemmän ohjausta. Esim mihin voi hakea jos on vamma.

Tietoa työelämästä pitäisi olla aikaisemmassa vaiheessa realistista tietoa eri ammateista ja alaan tutustumisia, vierailijoita kertomassa aloista, -> kun ei ole tietoa helpommin valitsee mm. lukio-opinnot, että saa lisää aikaa miettiä.

Ei ohjata tai jos ohjataan kaikki sanoo ihan eri asioita. Eikä anneta mahdollisuuksia tarpeeksi nuorille ketkä hakee töitä muutakuin jotain peruskassa.

Ei ohjata. Moni nuori jää työttömäksi ja ovat piilotyönhakijoita. Haluavat töitä eivätkä etsi niitä aktiivisesti. Työpaikkoja ei ole tarpeeksi tarjolla ja työpaikan saamisessa on monta

eri osiota, minkä läpi pitää mennä, jotta saa työpaikan. Tapa miten saada nuoria työelämään voisi toimia samalla tavalla, kun Etelä-Koreassa. Ihmisten valmistumisten aikoihin moni yhtiö alkaa massarekrytoimaan ihmisiä, keitä saada töihin.

Koulujärjestelmä noudattaa jollain tapaa melko elitististä ideologiaa tärkeissä ammateissa.

Ei. Jos asut maalla tai muuten syrjässä, et saa tarpeeksi tai juuri mitään apua prosessiin. Terveisin maalla kasvanut.

En usko että ohjataan. Varsinkaan alanvaihtoa ei tueta tarpeeksi eikä nuorille anneta mahdollisuuksia tutustua tarpeeksi eri aloihin jotta osaisivat tehdä päätöksen joka vaikuttaa koko loppuelämän ajan.

Ei ohjata. Missään ei mainita verkostojen tärkeydestä.

Enough information could be helpful may be a virtual helpline as it will help us know more.

Young people often lack guidance on working life issues. Reasons: Limited exposure, resources, and rapidly changing job market. Needed guidance: Career exploration, skill development, job search, financial literacy, work-life balance.

Tehdään parempi työelämä yhdessä nuorten kanssa!

Nuorten ajatuksia työelämästä
– Raportti nuorten kuulemisesta työelämästrategian tueksi

Kirjoittajat: Meeri Pääkkö, Nuorten Akatemia ja Mikko Sääskilahti, Nuorten Akatemia
Piirrokset: Auna Sääskilahti
Taitto: Mosatonttu Oy

© 2024 Työterveyslaitos ja tekijät

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain (404/61, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) mukaisesti kielletty ilman asianmukaista lupaa.

ISBN 978-952-391-191-8 (pdf)